

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2012. május 24.*

„Verseny — Vállalkozások társulása által hozott döntés — Betéti kártyákkal, halasztott terhelésű betéti kártyákkal és hitelkártyákkal végzett műveletek elfogadására irányuló szolgáltatások piaca — Az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikkének megsértését megállapító határozat — Multilaterális bankközi alapidj — EK 81. cikk, (1) és (3) bekezdés — A járulékos korlátozás fogalma — Az objektív szükségesség hiánya — Versenykorlátozó hatású magatartás — Az egyedi mentesítés feltételei — Védelemhez való jog — Korrekciós intézkedés — Kényszerítő bírság — Indokolás — Arányosság”

A T-111/08. sz. ügyben,

a **MasterCard, Inc.** (székhelye: Wilmington, Delaware [Amerikai Egyesült Államok]),

a **MasterCard International, Inc.** (székhelye: Wilmington),

a **MasterCard Europe** (székhelye: Waterloo [Belgium])

(képviselik őket: B. Amory, V. Brophy, S. McInnes ügyvédek és T. Sharpe QC)

felpereseknek,

támogatják őket:

a **Banco Santander, SA** (székhelye: Santander [Spanyolország], képviselik: F. Lorente Hurtado, P. Vidal Martínez és A. Rodriguez Encinas ügyvédek),

a **Royal Bank of Scotland plc** (székhelye: Edinburgh [Egyesült Királyság], képviselik: D. Liddell solicitor, D. Waelbroeck ügyvéd, N. Green QC és M. Hoskins barrister),

az **HSBC Bank plc** (székhelye: London [Egyesült Királyság], képviselik: M. Coleman, P. Scott solicitors és R. Thompson QC),

a **Bank of Scotland plc** (székhelye: Edinburgh, képviselik kezdetben: S. Kim, K. Gordon és C. Hutton solicitors, később: J. Flynn QC, E. McKnight és K. Fountoukakos-Kyriakakos solicitors),

a **Lloyds TSB Bank plc** (székhelye: London, képviselik: E. McKnight, K. Fountoukakos-Kyriakakos solicitors és J. Flynn QC),

az **MBNA Europe Bank Ltd** (székhelye: Chester [Egyesült Királyság], képviselik: A. Davis solicitor és J. Swift QC)

beavatkozók,

* Az eljárás nyelve: angol.

az **Európai Bizottság** (képviselek kezdetben: F. Arbault, N. Khan és Bottka V., később: N. Khan és Bottka V., meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatják:

Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (képviselek kezdetben: E. Jenkinson és I. Rao, meghatalmazotti minőségben, később: I. Rao, S. Ossowski és F. Penlington, végül: I. Rao, S. Ossowski és C. Murrell, meghatalmazotti minőségben, segítők: J. Turner QC és J. Holmes barrister),

a **British Retail Consortium** (székhelye: London, képviselek: P. Crockford solicitor és A. Robertson barrister),

a **EuroCommerce AISBL** (székhelye: Brüsszel [Belgium], képviselek kezdetben: F. Tuytschaever és F. Wijckmans, később: F. Wijckmans és J. Stuyck ügyvédek)

beavatkozók,

elsődlegesen az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/34.579 – MasterCard, COMP/36.518 – EuroCommerce, COMP/38.580 – „kereskedelmi kártyák”-ügy) 2007. december 19-én hozott C(2007) 6474 végleges bizottsági határozat megsemmisítése, másodlagosan pedig ugyanezen határozat 3., 4., 5. és 7. cikkének megsemmisítése iránti kérelem tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (hetedik tanács),

tagjai: A. Dittrich elnök, I. Wiszniewska-Białicka és M. Prek (előadó) bírák,

hivatalvezető: N. Rosner tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. július 8-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita alapját képező tényállás

I – A felperesek

- 1 A MasterCard nemzetközi fizetési szervezet (a továbbiakban: MasterCard fizetési szervezet), amelyet több jogi személy, a MasterCard, Inc. holdingtársaság és két leányvállalata, a MasterCard International, Inc. és a MasterCard Europe (a továbbiakban együttesen: felperesek) képviselnek.
- 2 A felperesek a MasterCard és a Maestro kártyákkal működő fizetési rendszer (a továbbiakban együttesen: MasterCard rendszer, illetve MasterCard kártyák) működtetéséért és összehangolásáért felelősek, ami különösen a rendszer szabályozását, valamint a részt vevő pénzügyi intézmények számára nyújtott engedélyezési és elszámolási szolgáltatásokat foglalja magában. A pénzügyi intézmények hatáskörébe tartozik a MasterCard kártyák kibocsátása, és ők kötik meg a kereskedőkkel a MasterCard kártyákkal történő fizetés elfogadására irányuló megállapodásokat is.

- 3 2006. május 25-e előtt a MasterCard fizetési szervezettel kapcsolatos valamennyi tulajdonosi jog és a kapcsolódó szavazati jogok a bankokat illették. Ezen időponttól kezdődően a MasterCardot bevezették a New York-i (Egyesült Államok) tőzsdére (a továbbiakban: tőzsdei bevezetés), ami változást idézett elő a MasterCard szervezeti felépítésében és irányításában.

II – A megtámadott határozat alapját képező közigazgatási eljárás

- 4 Az Európai Közösségek Bizottságához 1992. március 30-án a British Retail Consortium (a továbbiakban: BRC), 1997. június 27-én pedig a EuroCommerce AISBL nyújtott be panaszt különösen a Europay International SA-val (a továbbiakban: Europay), jelenleg MasterCard Europe-pal szemben.
- 5 A Europay 1992. május 22-én, 1993 májusában és 1994. szeptember 8-án több bejelentést tett. E bejelentéseket az 1995. július 1-jétől hatályos bejelentés követte, amely a Europay fizetési rendszerek egészére vonatkozott.
- 6 Miután a Bizottság kifogásközlést intézett a Europay-hez és arra választ kapott, 2002. április 13-án közleményt adott ki az [EK 81.] és [EK 82.] cikk végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 19. cikkének (3) bekezdése alapján, amelyben bejelentette azon szándékát, hogy kedvező álláspontot kíván elfogadni a Europay rendszer egyes szabályai tekintetében, amelyek között nem szerepeltek a bankközi alapidíjakra vonatkozó szabályok.
- 7 2002. november 22-én a Bizottság hivatalból vizsgálatot indított a kereskedelmi kártyákra vonatkozó, az Európai Gazdasági Térségen (EGT) belüli bankközi alapidíjak tekintetében.
- 8 2003. szeptember 24-én a Bizottság kifogásközlést intézett a felperesekhez, amely a MasterCard rendszer szabályaira és a bankközi alapidíjakról szóló felperesi döntésekre vonatkozott.
- 9 A felperesek 2004. június 5-én adtak választ e kifogásközlésre.
- 10 2006. június 21-én a Bizottság kiegészítő kifogásközlést intézett a felperesekhez.
- 11 A felperesek 2006. július 3-án és 4-én, valamint augusztus 22-én tekintettek be a bizottsági aktába.
- 12 A felperesek 2006. október 15-én adtak választ a kiegészítő kifogásközlésre.
- 13 2006. november 14-én és 15-én a felperesek szóbeli meghallgatáson vettek részt.
- 14 2007. március 23-án a Bizottság tényállást közlő levelet küldött a felpereseknek.
- 15 A felperesek a tényállást közlő levélre 2007. május 16-án adtak választ.

A megtámadott határozat

- 16 A Bizottság 2007. december 19-én fogadta el az [EK 81. cikk] és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban a C(2007) 6474 végleges határozatot (COMP/34.579 – MasterCard, COMP/36.518 – EuroCommerce, COMP/38.580 – „kereskedelmi kártyák”-ügy) (a továbbiakban: megtámadott határozat), amelynek lényeges részeit az alábbiakban mutatjuk be.

I – A bankkártyák és bankközi díjak négyoldalú rendszere

- 17 A Bizottság emlékeztet arra, hogy az olyan, nyílt rendszernek is nevezett négyoldalú bankkártyarendszer, mint a MasterCard rendszer, különbözik a háromoldalú rendszerektől, mivel a négyoldalú rendszerekben a bankkártya-kibocsátó pénzügyi intézmény (a továbbiakban: kibocsátó bank vagy kibocsátó) eltérhet attól a pénzügyi intézménytől (a továbbiakban: elfogadó bank vagy elfogadó), amely a kereskedők számára kártyaelfogadási szolgáltatásokat nyújt, vagyis olyan szolgáltatásokat, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy a kártyákat az ügyletek elszámolási eszközeként fogadják el (a megtámadott határozat (234)–(249) preambulumbekendése).
- 18 A bankközi díjak a kibocsátó és az elfogadó bank közötti viszonyban a kártyás tranzakció elszámolásakor merülnek fel és a kibocsátó bank javára levont összegnek felelnek meg. Megkülönböztetendők azoktól a díjaktól, amelyeket az elfogadó bank a kereskedőkkel szemben számít fel („merchant service charge”, kereskedőkkel szemben felszámított szolgáltatási díj, a továbbiakban: MSC).
- 19 A Bizottság hangsúlyozta, hogy a MasterCard fizetési szervezet nem kötelezi általános jelleggel a kibocsátó bankokat a bankközi díjak meghatározott módon való alkalmazására, és nem is ellenőrző rendszeres jelleggel ezek alkalmazását (a megtámadott határozat (138) preambulumbekendése). A Bizottság azt is megállapította, hogy a felperesek a bankközi díjakat nem a kibocsátó bankok által a kereskedőknek nyújtott egyes szolgáltatások árának vagy ellentételezésének tekintik, vagy már nem annak tekintik, hanem olyan mechanizmusnak, amely egyensúlyba hozza a kártyabirtokosok és a kereskedők által támasztott keresletet (a megtámadott határozat (146)–(155) preambulumbekendése).
- 20 A megtámadott határozat nem vonatkozik a MasterCard rendszerben felszámított valamennyi bankközi díjra, hanem csak azokra, amelyeket a megtámadott határozat az EGT-n és az euróövezeten belüli multilaterális bankközi alapidíjnak minősít, vagyis amelyeket a kibocsátó és az elszámoló bank között kétoldalúan vagy a nemzeti szinten közösen meghatározott bankközi díjak hiányában alkalmaznak („multilateral interchange fee”, multilaterális bankközi díj, a továbbiakban: MIF, a megtámadott határozat (118) preambulumbekendése).

II – Az érintett piac meghatározása

- 21 A Bizottság szerint három különböző termékpiacot kell megkülönböztetni a négyoldalú bankkártyarendszerek területén: mindenekelőtt egy „beszerzési” piacot, amely azokból a szolgáltatásokból tevődik össze, amelyeket a bankkártyarendszer nyújt a pénzügyi intézményeknek, és amely piacon a különböző kártyarendszerek versenyeznek egymással (a továbbiakban: rendszerközi piac); majd az első „értékesítési” piacot, amelyen a kibocsátó bankok versenyeznek egymással a bankkártyabirtokos ügyfélkörért (a továbbiakban: kibocsátási piac); végül pedig egy második „értékesítési” piacot, amelyen az elfogadó bankok versenyeznek egymással a kereskedői ügyfélkörért (a továbbiakban: elfogadási piac) (a megtámadott határozat (278)–(282) preambulumbekendése).
- 22 A Bizottság az érintett piacot úgy határozta meg, hogy az az EGT-tagállamok nemzeti elfogadási piacaiból áll (a megtámadott határozat (283)–(329) preambulumbekendése).
- 23 A Bizottság nem fogadta el a közigazgatási eljárásban kifejtett felperesi érvelést, amely szerint csak egy termékpiac létezik, mégpedig az a piac, amelyen a kártyás fizetési rendszerek által – a kártyabirtokosok és a kereskedők által támasztott közös kereslet kielégítésére – nyújtott szolgáltatások állnak versenyben egymással, és valamennyi más fizetőeszközzel versenyeznek, beleértve a készpénzt és a csekket is (a megtámadott határozat (250)–(277) preambulumbekendése).

III – Az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása

A – Vállalkozások társulása által hozott döntés

- 24 A Bizottság szerint a MasterCard fizetési szervezet döntései a MIF megállapításáról az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vállalkozások társulása által hozott döntéseknek minősülnek annak ellenére, hogy a MasterCard tőzsdei bevezetése változást idézett elő a szervezeti felépítésben és irányításban.
- 25 Egyrészt a Bizottság lényegében úgy vélte, hogy a MasterCard fizetési szervezet vállalkozások társulásának minősült a tőzsdei bevezetés előtt, és ez az esemény nem befolyásolja azokat a döntő szempontokat, amelyek alátámasztják e minősítést (a megtámadott határozat (345)–(357) preambulumbekendése). A Bizottság különösen azt hangsúlyozta, hogy a MasterCard fizetési szervezet gazdasági tulajdonlásában bekövetkezett változás nem minősül döntő szempontnak (a megtámadott határozat (358) preambulumbekendése). A Bizottság arra is felhívta a figyelmet, hogy a társulás Európában továbbra is a bankok irányítása alatt maradt (a megtámadott határozat (359)–(367) preambulumbekendése).
- 26 Másrészt a Bizottság azt is megemlítette, hogy nem vitatott, hogy a tőzsdei bevezetés előtt a MIF-ről hozott döntések vállalkozások társulása által hozott döntéseknek minősülnek. Ezt a minősítést fenn kell tartani azon döntések vonatkozásában is, amelyeket a MIF-fel kapcsolatban a tőzsdei bevezetést követően hoztak. E következtetésre a Bizottság úgy jutott, hogy különösen a MasterCard fizetési szervezet és a bankok közötti érdekközösség fennmaradására, és arra hivatkozott, hogy a bankok elfogadták a szervezet irányításának új módját (a megtámadott határozat (370)–(399) preambulumbekendése).

B – Versenykorlátozás

- 27 Miközben jelezte, hogy egyes körülmények arra utalnak, hogy célzott versenykorlátozás valósult meg, a Bizottság pusztán a MIF elfogadási piacra gyakorolt versenykorlátozó hatásaira alapozta az elemzését (a megtámadott határozat (401)–(407) preambulumbekendése).
- 28 A Bizottság szerint a MasterCard fizetési szervezet tagjai közösen fejtenek ki piaci erőt a kereskedőkkel és azok ügyfeleivel szemben. Így a Bizottság szerint a MIF hatása az, hogy növeli az MSC alapját, noha az alacsonyabb lenne a MIF hiányában, és ha tilos lenne a kibocsátó bankok számára, hogy egyoldalúan és utólagosan számítsanak fel díjat az ügyletek után (a továbbiakban: az „ex post” díjszabás tilalma). Ebből következik, hogy a MIF, amelyet a Bizottság a megtámadott határozatban vizsgált, végeredményben korlátozza az árversenyt az elfogadó bankok között a kereskedők és azok ügyfelei rovására (a megtámadott határozat (410), (411) és (522) preambulumbekendése).
- 29 A Bizottság e tekintetben egyrészt megállapította, hogy a MIF korlátozó hatásai nemcsak a határokon átnyúló tranzakciók elfogadására terjedtek ki, hanem a nemzeti tranzakciókra is, és különösen arra hivatkozott, hogy a MIF egyes tagállamokban azért volt alkalmazandó, mert nem voltak kétoldalú vagy nemzeti bankközi díjak, és a MIF referenciaként szolgálhatott a nemzeti bankközi díjak megállapításához (a megtámadott határozat (412)–(424) preambulumbekendése).
- 30 Másrészt a Bizottság több bizonyítékból azt a következtetést vonta le, hogy a MIF alsó küszöbértéket jelentett az MSC tekintetében (a megtámadott határozat (425)–(438) preambulumbekendése).
- 31 Lényegében megjegyezte továbbá, hogy a MIF kibocsátási piacon és rendszerközi piacon játszott szerepe erősítette az érintett piacra gyakorolt versenykorlátozó hatásokat, mivel egyrészt a kibocsátó bankok érdekeltek abban, hogy ügyfeleiknek azokat a kártyákat ajánlják, amelyekre magasabb mértékű

MIF vonatkozik, másrészt pedig a kártyarendszerek közötti verseny a bankok ügyfélköréért azon rendszerek rovására zajlik, amelyek alacsonyabb mértékű MIF-et ajánlanak (a megtámadott határozat (461)–(491) preambulumbekzdése).

- 32 A Bizottság azt is megállapította, hogy az elfogadó bankok nem voltak érdekeltek abban, hogy árcsökentő verseny nyomást gyakoroljanak a MIF-re, hiszen közvetlenül vagy közvetve részesedtek belőle (a megtámadott határozat (499)–(501) preambulumbekzdése).
- 33 A kereskedők pedig nincsenek olyan helyzetben, hogy kellő mértékben korlátozzák a MIF összegét (a megtámadott határozat (502)–(506) preambulumbekzdése). E következtetésre a Bizottság úgy jutott, hogy különösen a MasterCard rendszer más szabályainak hatásait, és különösen a bankokból származó összes kártya elfogadását megkövetelő szabályt (Honour All Cards Rule, a továbbiakban: HACR) (a megtámadott határozat (507)–(521) preambulumbekzdése), valamint e fizetési eszköz fogyasztók körében való kedveltségét vette figyelembe (a megtámadott határozat (504)–(506) preambulumbekzdése).

C – Arról, hogy esetleg objektíve szükséges-e a MIF a MasterCard rendszer működéséhez

- 34 Bevezetéképpen a Bizottság arra emlékeztetett, hogy azon korlátozásokkal szemben, amelyek a megállapodás elsődleges tárgyának megvalósításához szükségesek, azok a korlátozások, amelyek csupán kívánatosak az említett megállapodás kereskedelmi sikeréhez, vagy hatékonysági előnyökkel járnak, csak az EK 81. cikk (3) bekezdése keretében vizsgálhatók (a megtámadott határozat (524)–(531) preambulumbekzdése).
- 35 A Bizottság úgy vélte, hogy a MIF-et nem lehet járulékos korlátozásnak tekinteni, mivel objektíve nem szükséges a nyílt kártyafizetési rendszer működéséhez. E rendszer működhetne pusztán azon díjak alapján is, amelyeket a bankkártyabirtokosok a kibocsátó bankoknak, a kereskedők az elfogadó bankoknak, a kibocsátó és az elfogadó bankok pedig a rendszer tulajdonosának fizetnek (a megtámadott határozat (549)–(552) preambulumbekzdése). A Bizottság e tekintetben arra a körülményre hivatkozik, hogy öt MIF nélküli bankkártyarendszer működött Európában (a megtámadott határozat (555)–(614) preambulumbekzdése). A Bizottság hivatkozott az ausztrál központi bank által előírt bankközi díjcsökkentésre, és arra, hogy ez nem befolyásolta a MasterCard rendszer működését (a megtámadott határozat (634)–(644) preambulumbekzdése).
- 36 A HACR hatásai kapcsán a Bizottság úgy érvelt, hogy a MIF eltörlése nem jelenti azt, hogy a kibocsátó bankok szabadon és egyoldalúan határozhatnák meg a bankközi díjakat, mivel ennek kockázata olyan, kevésbé versenykorlátozó szabállyal, mint például az „ex post” díjszabás tilalmával is elkerülhető (a megtámadott határozat (553) és (554) preambulumbekzdése).
- 37 A Bizottság nem értett egyet a felperesek érveivel, amelyek azon alapulnak, hogy a MIF eltörlése költségnövekedést idézne elő. Így vitatta, hogy e díjak eltörlése azzal a következménnyel járna, hogy olyan szintre emelkednének a bankkártyabirtokosok által fizetett díjak, amely elégtelen keresletet eredményezne (a megtámadott határozat (609)–(614) preambulumbekzdése). Hasonlóképpen nem értett egyet a felperesek azon elemzésével, amely azon alapul, hogy a MIF hiánya a költségek közös újraelosztását eredményezné a rendszerben, és a kereskedői díjakra a MIF-fel azonos következményekkel járna (a megtámadott határozat (615)–(619) preambulumbekzdése).
- 38 A Bizottság egyáltalán nem értett egyet azzal, hogy a MIF objektíve szükséges ahhoz, hogy a MasterCard rendszer a háromoldalú rendszerekkel tudjon versenyezni (a megtámadott határozat (620)–(625) preambulumbekzdése).

- 39 Egyebekben a Bizottság úgy vélte, hogy a MIF érzékelhető versenykorlátozó hatással járt (a megtámadott határozat (649)–(660) preambulumbekzdése) és befolyásolta a tagállamok közötti kereskedelmet (a megtámadott határozat (661) és (662) preambulumbekzdése).

IV – Az EK 81. cikk (3) bekezdésének alkalmazása

- 40 A Bizottság szerint lényegében a felperesek által felhozott gazdasági érvek, amelyek a MIF-nek a MasterCard rendszer kiegyensúlyozásában és annak maximalizálásában játszott szerepén alapulnak, nem elegendők annak bizonyítására, hogy a MIF objektív előnyökkel jár. Úgy véli, hogy nem sújtotta a felpereseket túlzott bizonyítási teherrel, amikor azt kérte, hogy tapasztalati bizonyítékot terjesszenek elő. A Bizottság olyan adatokra is hivatkozott, amelyek cáfolják a felperesek érvelését, mint például az egyes MIF nélkül működő bankkártyarendszerek jelentős termelése, és azon bevételek nagysága, amelyeket a bankok a kártyakibocsátási tevékenységükből érnek el (a megtámadott határozat (679)–(701) és (729)–(733) preambulumbekzdése).
- 41 Ezenkívül a Bizottság azt az elméleti alapot is elemezte, amelyre a felperesek támaszkodnak, nevezetesen a Baxter-modellt, de az e modellben rejlő korlátok miatt elvetette a felperesi érvelést (a megtámadott határozat (720)–(724) preambulumbekzdése).
- 42 Azon feltétel kapcsán, hogy lehetővé kell tenni, hogy a fogyasztók méltányosan részesedjenek az előnyökből, a Bizottság úgy vélte, hogy a felperesek nem hoztak fel olyan bizonyítékokat, amelyek igazolnák, hogy az esetleges objektív előnyök ellensúlyozzák azokat a hátrányokat, amelyeket a MIF a kereskedőknek és azok ügyfeleinek okoz (a megtámadott határozat (739)–(746) preambulumbekzdése).

V – Rendelkező rész

- 43 A megtámadott határozat 1. és 2. cikkének szövege a következő:

„1. cikk

A MasterCard fizetési szervezet és az azt képviselő jogi személyek, azaz [a felperesek] 1992. május 22-től 2007. december 19-ig megsértették a Szerződés 81. cikkét és 1994. január 1-jétől 2007. december 19-ig az EGT-megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy hatását tekintve minimum díjat állapítottak meg, amelyet a kereskedők kártyás fizetés elfogadásakor az elfogadó bank részére kötelesek fizetni az [EGT-ben], mégpedig a MasterCard fogyasztói hitel- és terhelési kártyákra, valamint a MasterCard vagy Maestro betéti kártyákra vonatkozó EGT-n belüli bankközi alapidíjakon keresztül.

2. cikk

A MasterCard fizetési szervezetnek és az azt képviselő jogi személyeknek a következő 3., 4. és 5. cikk rendelkezéseiben foglaltak szerint be kell szüntetniük az 1. cikkben foglalt jogsértést.

A MasterCard fizetési szervezetnek és az azt képviselő jogi személyeknek tartózkodniuk kell az 1. cikkben leírt jogsértés ugyanilyen vagy hasonló tárgyú vagy hatású cselekedetek vagy magatartások révén történő megismétlésétől. Különösen tartózkodniuk kell az egységes európai fizetési térségen/euróövezeten belüli bankközi díjak alkalmazásától.”

- 44 A megtámadott határozat 3. cikkében a Bizottság arra kötelezte a felpereseket, hogy hat hónapon belül hivatalosan is töröljék a szóban forgó MIF-et, módosítsák a társulás hálózati szabályait, és helyezték hatályon kívül a MIF-re vonatkozó összes döntést. E határozat 4. cikke arra kötelezte a felpereseket, hogy hat hónapon belül tájékoztassák a társulás hálózati szabályainak változásáról az EGT-ben végzett tranzakciókban érintett pénzügyi intézményeket, elszámolóházakat és elszámoló bankokat. Ugyanezen

határozat 5. cikke arra kötelezte a felpereseket, hogy tegyék közzé az interneten a megtámadott határozat összefoglalóját. E határozat 6. cikke lehetővé teszi, hogy a felperesek a velük szemben a 2–5. cikkben előírt kötelezettségek teljesítésére meghatározott hat hónapos határidő meghosszabbítását kérjék a Bizottságtól. Végül a megtámadott határozat 7. cikke előírja, hogy a határozatban előírt bármely kötelezettség nemteljesítése esetén a Bizottság a világméretű napi összforgalmuk 3,5%-ának megfelelő bírságot szab ki.

Eljárás

- 45 A Törvényszék Hivatalához 2008. március 1-jén benyújtott keresetlevelükkel a felperesek megindították a jelen eljárást.
- 46 A Törvényszék ötödik tanácsának elnöke 2008. szeptember 12-i végzésével engedélyezte Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága beavatkozását a Bizottság kérelmeinek támogatása céljából.
- 47 A Törvényszék ötödik tanácsának elnöke 2008. december 9-i első végzésével engedélyezte a BRC és a EuroCommerce beavatkozását a Bizottság kérelmeinek támogatása céljából.
- 48 A Törvényszék ötödik tanácsának elnöke 2008. december 9-i második végzésével az alábbi társaságok beavatkozását engedélyezte a felperesek kérelmeinek támogatása céljából:
- Banco Santander SA;
  - HSBC Bank plc (a továbbiakban: HSBC);
  - Bank of Scotland plc;
  - Royal Bank of Scotland plc (a továbbiakban: RBS);
  - Lloyds TSB Bank plc (a továbbiakban: Lloyds TSB);
  - MBNA Europe Bank Ltd (a továbbiakban: MBNA).
- 49 A felperesek 2008. augusztus 4-én, december 5-én, valamint 2009. február 19-én, április 29-én és július 23-án kérték, hogy a keresetlevél, az ellenkérelem, a válasz, egyes beavatkozási beadványok és a viszonzó válasz egyes bizalmas részeit ne közöljék a beavatkozókval. Elkészítették ezen eljárási iratok bizalmas részeket nem tartalmazó változatát. Ezen eljárási iratok beavatkozókval való közlése csupán a nem bizalmas változatra korlátozódott. A beavatkozók nem emeltek kifogást e tekintetben.
- 50 Az RBS 2009. február 25-én kérte, hogy a beavatkozási beadványában szereplő egyes bizalmas részeket ne közöljék más beavatkozókval. Az ezt követő napon az MBNA, az HSBC és a Bank of Scotland hasonló kérelmet nyújtott be. 2009. március 3-án a EuroCommerce is hasonló kérelmet terjesztett elő saját beavatkozási beadványa kapcsán. A beavatkozók benyújtották a beavatkozási beadványuk nem bizalmas változatát. E beavatkozási beadványok más beavatkozókval való közlése csupán a nem bizalmas változatra korlátozódott. E beavatkozók nem emeltek kifogást e tekintetben.
- 51 2010. január 8-án a felperesek indítványozták, hogy a Törvényszék az eljárási szabályzata 64. cikkének 4. §-a alapján hozzon pervezető intézkedést. 2010. január 29-én és március 31-én a felperesek kérték, hogy a pervezető intézkedések iránti kérelmükben, illetve az e kérelemre adott bizottsági válaszban szereplő egyes bizalmas részeket ne közöljék a beavatkozókval, és benyújtották e különböző eljárási iratok nem bizalmas változatát. Ezen iratok beavatkozókval való közlése csupán a nem bizalmas változatra korlátozódott. A beavatkozók nem emeltek kifogást e tekintetben.

- 52 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (hetedik tanács) úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt.
- 53 A felek szóbeli előterjesztéseit és a Törvényszék kérdéseire adott válaszait a Törvényszék a 2011. július 8-i tárgyaláson hallgatta meg.

A felek kérelmei

- 54 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:
- nyilvánítsa elfogadhatónak a keresetet;
  - semmisítse meg a megtámadott határozatot, illetve másodlagosan annak 3., 4., 5. és 7. cikkét;
  - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 55 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet;
  - a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.
- 56 Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a BRC és a EuroCommerce a kereset elutasítását kéri a Törvényszéktől.
- 57 A Banco Santander, az RBS, a Lloyds TSB és az MBNA azt kéri, hogy a Törvényszék:
- semmisítse meg a megtámadott határozatot;
  - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 58 Az HSBC azt kéri, hogy a Törvényszék semmisítse meg a megtámadott határozatot.
- 59 A Bank of Scotland azt kéri, hogy a Törvényszék:
- semmisítse meg a megtámadott határozatot, illetve másodlagosan annak 3., 4., 5. és 7. cikkét;
  - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

I – A pervezető intézkedések iránt benyújtott felperesi kérelemről

- 60 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék pervezető intézkedésként szólítsa fel a Bizottságot arra, hogy módosítsa viszonválaszának egy részét, és törölje az általuk vállalt egyoldalú kötelezettségekre való hivatkozásokat.
- 61 A viszonválasz e részéből kitűnik, hogy a megtámadott határozat meghozatalát követően a felperesek és a Bizottság közötti megbeszélések elhúzódtak, és olyan, a MIF új számítási módszerére vonatkozó kötelezettségvállalásokhoz vezettek, amelyek alapján a Bizottság versenyügyekért felelős tagja tudomásukra hozta, hogy „nem lát okot arra, hogy javaslatot tegyen a testületnek arra, hogy eljárás induljon az új módszer szerint megállapított MIF-fel szemben”.

- 62 A felperesek úgy vélik, hogy e hivatkozásokat a Bizottsággal kötött megállapodás megsértésével szerepeltették, amely szerint a megbeszéléseik és a MIF-fel kapcsolatos bármely egyezség „bizalmas” és „minden jogot fenntartva” (without prejudice) kezelendő. A Bizottság hangsúlyozza, hogy a MIF újbóli bevezetése köztudomású tény, hiszen mind a felperesek, mind pedig a Bizottság sajtónyilatkozatot tettek közzé ezzel kapcsolatban. A Bizottság azt is felhossa, hogy a felperesek tévesen értelmezik a „minden jogot fenntartva” kifejezés fogalmát.
- 63 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszék feladata a pervezető intézkedések szükségességének a megítélése (a Bíróság C-199/99. P. sz., Corus UK kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-11177. o.] 67. pontja; a Törvényszék T-1/90. sz., Pérez-Mínguez Casariego kontra Bizottság ügyben 1991. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 1991., II-143. o.] 94. pontja és a T-358/04. sz., Neumann kontra OHIM (mikrofonfej forma) 2007. szeptember 12-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-3329. o.] 66. pontja.)
- 64 A jelen esetben elegendő megállapítani, hogy a vitatott hivatkozások a megtámadott határozat meghozatalát követő, így e határozat jogszerűségét nem érintő eseményre vonatkoznak (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-395/94. sz., Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-875. o.] 252. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 65 Ezért el kell utasítani a pervezető intézkedések iránti felperesi kérelmet, anélkül hogy meg kellene vizsgálni a felek közötti elektronikus levélváltásokban említett kötelezettségek pontos terjedelmét, miszerint a megbeszéléseik bizalmasak és „minden jogot fenntartva” kezelendők.

II – A felek beadványaihoz csatolt egyes mellékletek tartalmának elfogadhatóságról

- 66 A Bizottság úgy véli, hogy a Törvényszék ítélkezési gyakorlata alapján a keresetlevél és a válasz egyes mellékleteiben szereplő érveket mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani, mivel a mellékletekben szereplő érvek meghaladják a nekik tulajdonított tisztán bizonyító és kiegészítő szerepet.
- 67 A felperesek válaszukban kiemelik, hogy a hivatkozott mellékletek csak alátámasztják azokat az érveket, amelyek közvetlenül a keresetlevél szövegében szerepelnek, így elfogadhatóak. Más a helyzet azonban az ellenkérelem egyes mellékleteivel kapcsolatban, amelyekben olyan érvek vannak, amelyeket nem említettek közvetlenül e kérelem szövegében, és emiatt a jelen eljárásban nem lehet figyelembe venni őket.
- 68 A Bíróság alapokmányának 21. cikke, valamint a Törvényszék eljárási szabályzata 44. cikke 1. §-ának c) pontja értelmében minden keresetlevélnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kereset elfogadhatóságához az szükséges, hogy azok a lényeges ténybeli vagy jogi körülmények, amelyeken a kereset alapul, legalább röviden, de összefüggően és érthetően kitűnjenek magából a keresetlevélből. Míg a keresetlevél szövegének egyes pontjait ugyan alátámaszthatják és kiegészíthetik a csatolt iratok meghatározott részeire történő hivatkozások, a más, akár a keresetlevélhez mellékelte iratokra való általános hivatkozás nem pótolhatja a jogi érvelés azon lényegi elemeinek hiányát, amelyeknek a fent említett rendelkezések szerint magában a keresetlevélben kell szerepelniük. Továbbá nem a Törvényszéknek kell a mellékletekben megkeresnie és azonosítania azokat a jogalapokat, amelyek meglátása szerint a kereset alapját képezhetik; mivel e mellékleteknek tisztán bizonyító és kiegészítő szerepük van (lásd a Törvényszék T-201/04. sz., Microsoft kontra Bizottság 2007. szeptember 17-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-3601. o.] 94. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 69 A Bíróság alapokmánya 21. cikkének és az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a c) pontjának ezen értelmezése ugyancsak vonatkozik azon válasz elfogadhatóságának feltételeire is, amely az eljárási szabályzat 47. cikkének 1. §-a alapján azt célozza, hogy kiegészítse a keresetlevelet (a fenti 68. pontban hivatkozott Microsoft kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 95. pontja).
- 70 Noha az európai uniós intézmények által hozott aktusokra vonatkozó jogszerűségi vélelem alapján a keresetlevél és az ellenkérelem más-más célokra szolgál, és ennek folytán eltérő követelményeknek felel meg, az ellenkérelemhez csatolt beadványokra való hivatkozás lehetőségét illetően ugyanaz irányadó, mint a keresetlevélre, mivel az eljárási szabályzat 46. cikke 1. §-ának b) pontja előírja, hogy az ellenkérelemnek tartalmaznia kell a felhozott ténybeli és jogi érveket.
- 71 A mellékletekre való hivatkozásokat érintő kifogások vizsgálatát a Törvényszék esetenként azon jogalapok és érvek elemzésekor végzi el, amelyekre a hivatkozások vonatkoznak. A Törvényszék a mellékleteket csak annyiban veszi figyelembe, amennyiben azok a felperesek beadványainak szövegében kifejezetten megjelenő jogalapokat vagy érveket támasztják alá vagy egészítik ki, és amennyiben pontosan megállapítható, hogy melyek azok a mellékletekben szereplő elemek, amelyek a jogalapokat vagy érveket alátámasztják vagy kiegészítik (lásd ebben az értelemben és analógia útján a fenti 68. pontban hivatkozott Microsoft kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 99. pontját).

III – Az ügy érdeméről

- 72 A jelen kereset tartalmazza egyrészt a megtámadott határozat megsemmisítése iránti elsődleges kérelmet, másrészt pedig az e határozat 3., 4., 5. és 7. cikke megsemmisítése iránti másodlagos kérelmet.

A – A megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelemről

- 73 E kérelem alátámasztására a felperesek négy jogalapot hoznak fel, amelyek közül az első jogalap az EK 81. cikk (1) bekezdésének a MIF versenyre gyakorolt hatásainak téves elemzéséből fakadó megsértésén, a második jogalap az EK 81. cikk (3) bekezdésének megsértésén, a harmadik jogalap az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértésén alapul, amely abból fakad, hogy a Bizottság tévesen minősítette a MIF-re vonatkozó döntéseket vállalkozások társulása által hozott döntéseknek, valamint a negyedik jogalap a közigazgatási eljárást érintő hibákon, illetve ténybeli hibákon alapul.

1. Az első jogalapról, amely az EK 81. cikk (1) bekezdésének a Bizottság általi megsértésén alapul, amennyiben utóbbi tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a MIF megállapítása versenykorlátozást valósított meg

- 74 E jogalap lényegében két részre oszlik. Az első részben a felperesek kifejtik, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a MIF versenykorlátozó hatású volt. A második részben azt állítják, hogy a Bizottságnak arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a MIF objektíve szükséges volt a MasterCard rendszer működéséhez.
- 75 A MIF állítólagos objektív szükségességére való felperesi hivatkozást úgy kell érteni, hogy a Bizottságnak arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a MIF a MasterCard rendszer járulékos korlátozásának minősül, következésképpen a Bizottságnak nem lett volna szabad önállóan vizsgálnia a MIF versenyre gyakorolt hatásait, hanem azon rendszer, a MasterCard rendszer hatásaival együtt kellett volna vizsgálnia őket, amelyhez a MIF kapcsolódott.
- 76 Mivel a második részre adandó válasz feltételezi, hogy a MIF versenyre gyakorolt hatásait önállóan lehet vizsgálni, ennek vizsgálatát kell először elvégezni.

- a) A jogalap azon részéről, amely a MIF objektív szükségességének téves megítélésén alapul
- 77 A járulékos korlátozás fogalma alá tartozik minden olyan korlátozás, amely a megállapodás elsődleges tárgyának megvalósításához közvetlenül kapcsolódik, és ahhoz szükséges (a Törvényszék T-112/99. sz., M6 és társai kontra Bizottság ügyben 2001. szeptember 18-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-2459. o.] 104. pontja).
- 78 A megállapodás elsődleges tárgyának megvalósításához közvetlenül kapcsolódó és szükséges korlátozáson minden olyan korlátozást érteni kell, amelynek jelentősége az e megállapodás megvalósításához képest másodlagos, ám amely ahhoz nyilvánvalóan kapcsolódik (a fenti 77. pontban hivatkozott M6 és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 105. pontja).
- 79 Valamely korlátozás szükségességének követelménye kettős vizsgálatot igényel. Egyrészt ugyanis azt kell megvizsgálni, hogy a korlátozás objektív módon szükséges-e a megállapodás elsődleges tárgyának megvalósításához, másrészt pedig azt, hogy e korlátozás arányos-e a megállapodáshoz képest (a fenti 77. pontban hivatkozott M6 és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 106. pontja).
- 80 Valamely korlátozás objektív szükségességével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben a józan mérlegelés elvének létezése a közösségi versenyjogban nem került elismerésre, a járulékos korlátozások megítélésének keretében helytelen lenne az objektív szükségesség feltételét olyan feltételnek tekinteni, amely valamely megállapodás versenyt szolgáló és versenyellenes hatásainak mérlegelésével jár. Csupán az EK 81. cikk (3) bekezdésének sajátos keretében végezhető el ez az elemzés. Ennélfogva a korlátozás objektív szükségességének vizsgálata a megállapodás elsődleges tárgyához viszonyítva csak viszonylagosan lehet absztrakt. Ez esetben ugyanis nem annak elemzéséről van szó, hogy a szóban forgó piacon fennálló versenyhelyzetre tekintettel a korlátozás elengedhetetlen-e a megállapodás elsődleges tárgyának kereskedelmi sikeréhez, hanem azt kell pontosan meghatározni, hogy a megállapodás elsődleges tárgyának konkrét keretében szükség van-e a korlátozásra e megállapodás megvalósításához. Ha a korlátozás hiányában a megállapodás elsődleges tárgya nehezen megvalósíthatónak, vagy megvalósíthatatlannak bizonyul, a korlátozás objektíve szükségesnek minősülhet a megállapodás megvalósításához (a fenti 77. pontban hivatkozott M6 és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 107. és 109. pontja).
- 81 Annak vizsgálata kapcsán, hogy a korlátozás arányos-e a megállapodás elsődleges tárgyának megvalósításához képest, ellenőrizni kell, hogy a korlátozás időtartama és tárgyi, illetve területi hatálya nem haladja-e meg azt a mértéket, amely az említett megállapodás megvalósításához szükséges. Ha a korlátozás időtartama és hatálya meghaladja azt a mértéket, amely a megállapodás megvalósításához szükséges, akkor a korlátozást az EK 81. cikk (3) bekezdésének keretében külön kell megvizsgálni (a fenti 77. pontban hivatkozott M6 és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 113. pontja).
- 82 Végül amennyiben a korlátozás a megállapodás elsődleges tárgyához viszonyított járulékos jellegének értékelése a Bizottság összetett gazdasági értékelését teszi szükségessé, ezen értékelés bírósági felülvizsgálata az eljárásra és az indokolásra vonatkozó szabályok betartásának, a tényállás-megállapítás pontosságának, valamint a nyilvánvaló értékelési hiba, illetve a hatáskörrel való visszaélés hiányának vizsgálatára terjed ki (a fenti 77. pontban hivatkozott M6 és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 114. pontja).
- 83 A jelen esetben egyedül a MIF objektív szükségességére vonatkozó feltétel képezi vita tárgyát. A felperesek több beavatkozó támogatásával lényegében két kifogást hoznak fel. Úgy érvelnek, hogy a megtámadott határozat téves, mivel a Bizottság jogi szempontból téves kritériumokat alkalmazott. A felperesek azt is felhozzák, hogy a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát követett el, amikor az említett MIF objektív szükségességét vizsgálta.

A jogi szempontból téves kritériumok alkalmazására alapított kifogásról

- 84 A felperesek azt kifogásolják a Bizottsággal szemben, hogy a MIF-et nem a jogi és gazdasági összefüggései között vizsgálta. Úgy érvelnek, hogy a Bizottság jogsértő módon járt el, amikor abból a feltevésből, hogy a MasterCard rendszer MIF nélkül is működhetett, azt a következtetést vonta le, hogy a MIF nem volt objektíve szükséges. Ellenben az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy ha a korlátozás hiányában a megállapodás elsődleges tárgya nehezen megvalósíthatónak vagy megvalósíthatatlannak bizonyul, a korlátozás objektíve szükségesnek minősülhet a megállapodás megvalósításához. Ugyanez vonatkozik arra is, ha a megállapodás elsődleges tárgyát sokkal nehezebben vagy csak bizonytalan feltételek mellett, kisebb eséllyel lehetne megvalósítani.
- 85 A Bizottság vitatja e kifogás megalapozottságát.
- 86 A fenti 77–82. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján e kifogást mint megalapozatlant el kell utasítani.
- 87 Amint arra a felperesek is joggal emlékeztetnek, kétségtelen, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a versenykorlátozó hatások EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti megítélése során azt a konkrét környezetet kell figyelembe venni, amelyben hatásait kifejti, így különösen azt a gazdasági és jogi hátteret, amelyben az érintett vállalkozások működnek, továbbá a vonatkozó termékek és szolgáltatások jellegét, valamint az érintett piac valós működési feltételeit és szerkezetét (lásd a Törvényszék T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz., European Night Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3141. o.] 136. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 88 Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy annak megállapítása során, hogy e díjak objektíve szükségesek-e e rendszer működéséhez, figyelembe kellene venni azokat az előnyöket, amelyekkel a MIF jár a MasterCard rendszer szempontjából, amint – úgy tűnik – a felperesek állítják.
- 89 Amint a fenti 77. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, a korlátozás objektív szükségességének vizsgálata viszonylagos absztrakt jelleget ölt. Ugyanis kizárólag azok a korlátozások tartozhatnak a járulékos korlátozások elvének alkalmazási körébe, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a megállapodás elsődleges tárgya minden esetben megvalósulhasson. Így a korlátozásnak az érintett piacon fennálló versenyhelyzet miatti elengedhetetlen jellegére vonatkozó megfontolások nem képezik részét a korlátozás járulékos jellegére vonatkozó elemzésnek (lásd ebben az értelemben a fenti 77. pontban hivatkozott M6 és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 121. pontját).
- 90 Ennek megfelelően az a körülmény, hogy a MIF hiánya kedvezőtlen hatásokkal jár a MasterCard rendszer működésére, önmagában nem jelenti azt, hogy a MIF-et objektíve szükségesnek kell tekinteni, ha az derül ki a MasterCard rendszer, illetve a gazdasági és jogi hátterének vizsgálatából, hogy e rendszer ennek hiányában is ugyanúgy működőképes.
- 91 Ezért nem téves jogi szempontból a Bizottság azon okfejtése, amely abból a körülményből, hogy a MasterCard rendszer MIF nélkül is működhet, azt a következtetést vonta le, hogy a MIF objektíve nem szükséges.
- 92 A felperesek állításával szemben a Bizottság tehát nem alkalmazott téves jogi kritériumokat. E kifogást tehát el kell utasítani.

A MIF objektív szükségességének téves vizsgálatán alapuló kifogásról

93 Amennyiben a MIF egyrészt olyan diszpozitív tranzakciós elszámolási szabály, amely a kibocsátó és az elfogadó bankok közötti eltérő megállapodás hiányában alkalmazandó a tranzakciókra, másrészt pedig a kibocsátó bankokhoz történő pénztovábbításnak felel meg, meg kell vizsgálni, hogy e két szempontból esetleg objektíve szükséges-e a MIF.

– A MIF mint diszpozitív tranzakciós elszámolási szabály objektív szükségességéről

94 A felperesek lényegében úgy érvelnek, hogy a MIF objektíve szükséges a MasterCard rendszerhez, mivel a tranzakciók diszpozitív elszámolási szabályát képezi. MIF nélkül a HACR, tekintettel arra, hogy a MasterCard kártyával végzett valamennyi művelet elfogadását jelenti, azt eredményezné, hogy az elfogadók ki lennének szolgáltatva a kibocsátóknak, akik egyoldalúan határozhatnák meg a bankközi díj összegét, a kereskedőknek és az elfogadóknak pedig el kellene fogadniuk a műveletet.

95 A megtámadott határozat (554) preambulumbekzdésében a Bizottság e kifogásra az alábbiakat hangsúlyozva adott választ:

„Azt a lehetőséget, hogy egyes kibocsátó bankok kihasználhassák a HACR-en keresztül kapcsolódó elfogadó bankokat, olyan hálózati szabállyal lehet elkerülni, amelynek hatásai kevésbé versenykorlátozóak, mint a MasterCard jelenlegi megoldása, amely szerint diszpozitív jelleggel meghatározott mértékű bankközi díjakat kell alkalmazni. A másik megoldás az a szabály lenne, amely megtiltja az »ex post« díjszabást a bankok közötti kétoldalú megállapodás hiányában. E szabály arra kötelezné a jóváíró bankot, hogy elfogadjon minden olyan fizetést, amelyet a terhelést végző bank érvényesen indított a rendszerben, és megtiltaná valamennyi banknak, hogy a másik bankkal szemben díjat számítson fel abban az esetben, ha nincs kétoldalú megállapodás e díjak mértékéről. E megoldás, amely az elfogadókat igyekszik »megvédeni« attól, hogy a kibocsátók visszaéljenek a HACR szabályon alapuló hatalmukkal, kevésbé versenykorlátozó, mint a MIF, mivel nem határoz meg minimális árszintet a rendszer minden oldalán.”

96 Meg kell állapítani, hogy ebben az okfejtésben nincs nyilvánvaló értékelési hiba. Ugyanis az, hogy léteznek a MIF-nél kevésbé versenykorlátozó diszpozitív tranzakciós elszámolási szabályok, nem teszi lehetővé, hogy a MIF-et – pusztán azon tulajdonsága alapján, hogy diszpozitív tranzakciós elszámolási szabály – objektíve szükségesnek tekintsük a MasterCard rendszer működéséhez.

97 Ezt a következtetést nem kérdőjelezi meg a felperesek azon érvelése sem, amely azon alapul, hogy a Bizottságnak nem volt joga ahhoz, hogy a MIF helyett az „ex post” díjszabás tilalma alapján működő MasterCard rendszerről szóló elképzelést vegye figyelembe, mivel az ilyen tilalom nem a piaci működés eredménye, hanem „szabályozási” típusú beavatkozás. E vélekedés miatt a Bizottság nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy megvizsgálja, hogy a megállapodás hiányában milyen lenne a versenyhelyzet.

98 Ez az érvelés azon ítélkezési gyakorlat téves értelmezésének eredménye, amely szerint annak megállapítása érdekében, hogy a vitatott megállapodást, vállalkozások társulásai által hozott döntést vagy összehangolt magatartást tiltottnak kell-e tekinteni az általa okozott versenykorlátozás miatt, meg kell vizsgálni, hogy a szóban forgó megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy összehangolt magatartás hiányában milyenek lennének a tényleges versenyfeltételek (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-7/95. P. sz., Deere kontra Bizottság ügyben 1998. május 28-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-3111. o.] 76. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

99 Kétségtelen, hogy az összehasonlítás feltételeinek valószerűnek kell lenniük. Következésképpen a Bizottság feladata megvizsgálni, hogy gazdaságilag helytálló volt-e a MIF nélkül működő MasterCard rendszerről szóló elképzelés, és hogy emiatt azt figyelembe lehetett-e venni az összehasonlítás céljából.

Ezzel szemben a Bizottság nem volt köteles annak bizonyítására, hogy a piac működése késztetné a kibocsátó és elfogadó bankokat arra, hogy maguk döntsenek a MIF-nél kevésbé versenykorlátozó szabály elfogadása mellett.

- A MIF mint a kibocsátó bankokhoz történő pénztovábbítási mechanizmus objektív szükségességéről
- 100 Következésképpen azt kell megvizsgálni, hogy a Bizottság joggal állapíthatta-e meg, hogy az „ex post” díjszabást tiltó szabály elegendő volt a MasterCard rendszer működéséhez, amely esetben a MIF nem tekinthető objektíve szükségesnek, vagy pedig e rendszer működése a kibocsátó bankokhoz történő pénztovábbítási mechanizmust igényelt-e.
- 101 Nem arról van szó, hogy összehasonlítást kell végezni annak megállapítása iránt, hogy a MasterCard rendszer hatékonyabban működik-e a MIF-fel, mint önmagában az „ex post” díjszabás tilalma alapján. Ha ugyanis így járnánk el, az olyan lenne, mintha figyelembe vennénk a MIF esetleges előnyeit, ami – amint a Bizottság is joggal hangsúlyozza – az EK 81. cikk (3) bekezdése szerinti vizsgálat körébe tartozik (lásd a fenti 80. pontban hivatkozott ítélezési gyakorlatot, valamint a Törvényszék T-65/98. sz., Van den Bergh Foods kontra Bizottság ügyben 2003. október 23-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-4653. o.] 107. pontját).
- 102 A megtámadott határozat (549)–(648) preambulumbekkezdésében a Bizottság úgy vélte, hogy a MIF nem volt objektíve szükséges, mivel a MasterCard rendszer működhetett pusztán azon díjak alapján is, amelyeket a bankkártyabirtokosok a kibocsátó bankoknak, a kereskedők az elfogadó bankoknak, valamint a kibocsátó és elfogadó bankok a rendszer tulajdonosainak fizettek.
- 103 Elemzése alátámasztására a Bizottság arra a körülményre támaszkodott, hogy öt MIF nélküli nyílt bankkártyarendszer működik Európában. A Bizottság arra is hivatkozott, hogy Ausztráliában nem befolyásolta a MasterCard rendszert az, hogy az ausztrál központi bank előírására csökkentek a bankközi díjak (a továbbiakban: ausztrál példa). A Bizottság ezenkívül arra a körülményre alapozta az elemzését, hogy a MasterCard kártyák a MIF-en kívül más bevételeket vagy pénzügyi előnyöket is eredményeznek a bankok számára a kártyakibocsátási tevékenységük keretében.
- 104 A felperesek és egyes beavatkozók vitatják azon bizonyítékok relevanciáját, amelyeket a Bizottság annak igazolására hozott fel, hogy a MIF objektíve nem szükséges. Kifogásaik azon bizottsági megközelítés ellen irányulnak, amely a MasterCard rendszertől jellegében és méretében is különböző öt nemzeti rendszert igyekszik vizsgálni. Az ausztrál példa relevanciáját is vitatják. Ezenkívül több beavatkozó hangsúlyozza azokat a nehézségeket, amelyekkel akkor szembesülnének, ha egy MIF nélküli rendszerben kellene működniük pusztán az „ex post” díjszabás tilalma alapján. Az a kényszerűség, hogy más bevételekhez kell jutniuk, azzal járna, hogy növekednének a kártyabirtokosokkal szemben felszámított díjak, csökkennének a MasterCard kártyákhoz kapcsolódó szolgáltatási előnyök, az ügyfelek pedig helyettesítő árukra vagy szolgáltatásokra térnének át. E nehézségek különösen a kisméretű vagy az olyan pénzügyi intézményeket sújtják, amelyek csak kártyakibocsátással foglalkoznak.
- 105 A Bizottság cáfolja e kifogások megalapozottságát. Különösen azt hangsúlyozza, hogy az öt nemzeti rendszerre vonatkozó felperesi érvelést – mivel az egyik mellékletben szerepel – elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.
- 106 Amennyiben a MIF a kibocsátó bankokhoz történő pénztovábbítási mechanizmus, a MasterCard rendszer működésében játszott objektíve szükséges szerepét azon források és gazdasági előnyök általánosabb összefüggései között kell vizsgálni, amelyekhez a bankok a kártyakibocsátási tevékenységük révén jutnak.

- 107 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a hitelkártyák jelentős bevételeket eredményeznek a kibocsátó bankoknak, amelyek különösen a kártyabirtokosokkal szemben felszámított kamatokból származnak. Így a kiegészítő kifogásközlés (346) preambulumbekendéséből kitűnik, amelyre a megtámadott határozat (612) preambulumbekendése is hivatkozik, hogy „a kibocsátó bankok számára nagy jelentősége lehet a hitelkártyák útján történő pénzkölcsönnyújtásnak, főként az olyan piacokon, ahol a hitelkártyákat széles körben használják, mint például az Egyesült Királyságban, ahol a legtöbb MasterCard hitelkártya van forgalomban”. Ilyen értékelés szerepel a megtámadott határozat 829. lábjegyzetében is, ahol a Bizottság hangsúlyozta, hogy „például az Egyesült Királyságban a kibocsátó bankok a bevételeik 90%-át a kártyabirtokosoktól származó forrásokból (főként kamatokból) érték el és a bevételeknek csak 10%-át tették ki a bankközi díjak”.
- 108 A betéti kártyák kapcsán a Bizottság – a kiegészítő kifogásközlés (347) és (348) preambulumbekendésében, amelyekre a megtámadott határozat (612) preambulumbekendése is hivatkozik – lényegében úgy érvel, hogy a betéti kártyák a bankközi díjakon kívül is jelentős üzleti előnyöket eredményeztek a bankok számára, mivel lehetővé tették számukra, hogy csökkentsék a készpénzes és csekkes tranzakciók számát, ennélfogva pedig azokat a költségeket is, amelyekkel máskülönbben az ilyen fizetési módok manuális feldolgozása jár.
- 109 Meg kell állapítani, hogy az ilyen bevételek és előnyök megléte miatt aligha valószínű, hogy a MIF hiányában a bankok jelentős része megszünteti vagy jelentősen csökkenti a MasterCard kártyák kibocsátására vonatkozó tevékenységét, vagy hogy olyan mértékben módosítja a kibocsátási feltételeket, amely e bankkártyák birtokosait arra ösztönözheti, hogy más fizetési módokat részesítsenek előnyben vagy a háromoldalú rendszerek bankkártyáit vegyék igénybe, ami megkérdőjelezhetné a MasterCard rendszer életképességét.
- 110 Másként kifejezve, ha a MIF nélkül működő rendszerben a kártyabirtokosoknak nyújtott előnyöknek, illetve a kártyakibocsátási tevékenység jövedelmezőségének a csökkenésére lehet számítani, ebből ésszerűen arra lehet következtetni, hogy ez a csökkenés nem lenne elegendő ahhoz, hogy megkérdőjelezze a MasterCard rendszer életképességét.
- 111 E következtetést megerősíti az ausztrál példa, amelyre a Bizottság a megtámadott határozat (634)–(644) preambulumbekendésében hivatkozik. Ebből kitűnik ugyanis, hogy a MasterCard rendszer bankközi díjainak nagyon jelentős csökkentése, amelyet az ausztrál központi bank írt elő, nem volt lényeges hatással e rendszer életképességére, különösen nem vonta maga után a háromoldalú rendszerekre való áttérést, pedig ez utóbbiakat nem érintette az ausztrál központi bank által elfogadott szabályozás.
- 112 A felperesek és egyes beavatkozók úgy vélik, hogy az ausztrál példa nem releváns bizonyíték, mivel először is a bankközi díjak csökkentésére és nem azok megszüntetésére vonatkozik, másodsor a Bizottság nem bizonyította, hogy a piaci feltételek Ausztráliában és az EGT-ben elég hasonlóak voltak ahhoz, hogy össze lehessen vetni őket, harmadszor pedig e csökkentésnek hátrányos kihatásai voltak a kártyabirtokosokra nézve.
- 113 Persze vitathatatlan, hogy a bankközi díjak csökkentése, még ha jelentős is, nem azonos hatású azzal, mintha a MasterCard rendszer azon mechanizmus nélkül működne, amely az „elfogadási” részből a „kibocsátási” részbe továbbítja a pénzeszközöket, ami azon elemzés céljából mérlegelendő, hogy objektíve szükséges-e a MIF a MasterCard rendszer működéséhez, vagy sem.
- 114 Ugyanakkor bizonyos, hogy abban az esetben, ha az ilyen mechanizmus objektíve szükséges lenne, amint a felperesek állítják, ésszerűen azt lehetett várni, hogy a bankközi díjak Ausztráliában elért jelentős csökkentése kedvezőtlenül hat a MasterCard rendszer működésére.

- 115 Márpedig meg kell állapítani, hogy nem léptek fel ilyen kedvezőtlen hatások. Így a háromoldalú rendszerek versenyét illetően a megtámadott határozat (636) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy „az American Express és a Diners Club közös piaci részesedése Ausztráliában tehát csak enyhén növekedett, 15%-ról 17%-ra, majd ezen a szinten maradt”. Hasonlóképpen a Bizottság nem a MasterCard rendszer tevékenységének visszaesését, hanem épp ellenkezőleg, a piaci részesedésének és forgalmának növekedését észlelte. Bár e növekedés, amint a Bizottság is elismeri, részben magyarázható az egyik versengő rendszer eltűnésével, mégis nyilvánvaló értékelési hiba elkövetése nélkül hangsúlyozhatta a megtámadott határozat (640) preambulumbekzdésében, hogy az „egyértelmű tendenciát” mutatott, amely alkalmas volt arra, hogy megkérdőjelezze azon felperesi érvelés megalapozottságát, amelyet arra alapítottak, hogy a MIF nélkül működő MasterCard rendszer összeomlik.
- 116 E következtetést nem kérdőjelezi meg az a felperesi érvelés sem, hogy nem lehet vélelmezni, hogy a piaci feltételek Ausztráliában szükségképpen hasonlóak az EGT piaci feltételeihez oly módon, hogy megbízható párhuzamot lehessen vonni közöttük.
- 117 Ugyanis a megtámadott határozatból következik, hogy a Diners Club és az American Express piaci részesedése sokkal kisebb volt az EGT-ben, mint Ausztráliában (a piaci részesedésük 17, illetve 19%-os volt Ausztráliában, míg csupán 2, illetve 3%-os volt az EGT-ben). Következésképpen, ha vannak is esetleges eltérések a piaci feltételekben Ausztrália és az EGT között, azok inkább abba az irányba mutatnak, hogy a MasterCard rendszert nem viselné meg, ha Európában MIF nélkül működne.
- 118 Azon állítólagos körülmény kapcsán, amely szerint a kártyabirtokosok helyzete Ausztráliában romlott a bankközi díjak szabályozása után, kétségtelen, hogy a felperesek által szolgáltatott bizonyítékokból az következik, hogy a bankközi díjak csökkentése azzal járhat, hogy növekednek a kártyabirtokosokkal szemben felszámított díjak, vagy csökkennek egyes előnyök.
- 119 Ugyanakkor önmagában irreleváns a MIF esetleges objektív szükségességének vizsgálatában az a körülmény, hogy a kibocsátó bankok részben a kártyabirtokosokra hárították a bankközi díjak csökkenését. Más lenne a helyzet, ha úgy tűnt volna, hogy a kártyabirtokosokkal szemben felszámított díjak növekedése vagy a korábban biztosított előnyök csökkenése lényegesen visszavetette a MasterCard kártyák iránti keresletüket, és így megkérdőjelezhetné e rendszer életképességét. Márpedig, amint a fenti 115. pontban is hangsúlyoztuk, erről nem volt szó.
- 120 A fentiek alapján a Bizottság joggal állapíthatta meg, hogy a MIF nem volt objektíve szükséges a MasterCard rendszer működéséhez.
- 121 E feltételek mellett nem kell megvizsgálni a felperesek és a beavatkozók azon kifogásait, amelyek a MasterCard rendszer és öt MIF nélkül működő nemzeti bankkártyarendszer összehasonlítására vonatkoznak.
- 122 A jogalap e részét el kell tehát utasítani.
- b) A jogalap azon részéről, amely a MIF versenyre gyakorolt hatásainak elemzésében fellelhető értékelési hibákon alapul
- 123 A felperesek több beavatkozó támogatásával úgy érvelnek, hogy a MIF versenyre gyakorolt hatásainak bizottsági elemzése több szempontból is téves.
- 124 A Bizottság a jogalap e részének elutasítását kéri.

- 125 Emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti versenykorlátozó hatások meglétét arra a körülményre alapozta, hogy a MIF közvetlenül vagy közvetve befolyásolta a kibocsátó bankok által felszámított bankközi díjak összegét, és mivel az elfogadó bankok e költségeket a kereskedőkre igyekeztek hárítani, a MIF küszöbértéket jelentett az MSC tekintetében. A Bizottság ebből arra következtetett, hogy a MIF hatása az volt, hogy korlátozta a versenyt az elfogadási piacon (a megtámadott határozat (410)–(522) preambulumbekendése).
- 126 Pontosabban a Bizottság:
- hangsúlyozta, hogy a MIF egyrészt a határokon átnyúló tranzakciókra vonatkozott, ha nem volt különmegállapodás a bankközi díjakról (a megtámadott határozat (412)–(415) preambulumbekendése), másrészt pedig vagy vonatkozott a nemzeti tranzakciókra is, ha nem voltak belföldi bankközi díjak, vagy referenciaként szolgáltak e díjak meghatározásában (a megtámadott határozat (416)–(424) preambulumbekendése);
  - a MIF MSC-re gyakorolt hatásainak két számszaki elemzéséből (a megtámadott határozat (426)–(436) preambulumbekendése) és a kereskedők körében 2004-ben végzett bizottsági felmérés (a továbbiakban: a kereskedői piac felmérése, a megtámadott határozat (437) és (438) preambulumbekendése) során tett kereskedői nyilatkozatokból azt a következtetést vonta le, hogy a MIF akadályt képezte annak, hogy az MSC egy bizonyos szint alá csökkenjen;
  - figyelembe vette a kibocsátási piacra és a rendszerközi piacra gyakorolt versenyhatásokat, és felhívta a figyelmet arra, hogy a kibocsátó bankok érdeke az volt, hogy olyan kártyákat kínáljanak, amelyek tekintetében magasabb mértékű volt a MIF, másrészt pedig, hogy a bankok ügyfélköréért folytatott verseny a bankkártyarendszerek között az alacsonyabb MIF-et ajánló rendszerek rovására zajlott (a megtámadott határozat (461)–(498) preambulumbekendése);
  - lényegében megállapította, hogy az elfogadó bankok nem voltak érdekeltek abban, hogy árcsökkenő versenynyomást gyakoroljanak a MIF-re (a megtámadott határozat (499)–(501) preambulumbekendése);
  - megállapította, hogy a kereskedők nem tudtak elegendő versenyképességgel gyakorolni a MIF-re (a megtámadott határozat (502)–(521) preambulumbekendése).
- 127 Amint a fenti 87. pontban is említésre került, valamely megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy összehangolt magatartás EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti megítélése során azt a konkrét környezetet kell figyelembe venni, amelyben hatásait kifejti, így különösen azt a gazdasági és jogi hátteret, amelyben az érintett vállalkozások működnek, továbbá a vonatkozó termékek és szolgáltatások jellegét, valamint az érintett piac valós működési feltételeit és szerkezetét.
- 128 Egyebekben, amint a fenti 98. pontban is hangsúlyoztuk, annak megállapítása érdekében, hogy a megállapodást, vállalkozások társulásai által hozott döntést vagy összehangolt magatartást tiltottnak kell-e tekinteni az általa okozott versenykorlátozás miatt, meg kell vizsgálni, hogy a szóban forgó megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy összehangolt magatartás hiányában milyenek lennének a tényleges versenyfeltételek.

A verseny működésének MIF nélküli vizsgálatára vonatkozó kifogásokról

- 129 A felperesek és több beavatkozó is úgy érvel, hogy a Bizottság nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy megvizsgálja, milyenek lennének a MIF nélkül a tényleges versenyfeltételek. Lényegében két kifogást hoznak fel.

- 130 Az első kifogás keretében a felperesek arra hivatkoznak, hogy nincs versenyviszony a kibocsátó és az elfogadó bankok között, ezzel indokolva azon véleményüket, hogy Bizottság nem állapíthatta volna meg a MIF versenykorlátozó jellegét, mivel a MIF hiányában nincs olyan versenyhelyzet, amely a bankközi díjak csökkenéséhez vezet. Arra emlékeztetnek, hogy diszpozitív tranzakciós elszámolási mechanizmus nélkül nem működhet a MasterCard rendszer. A felperesek azt is állítják, hogy egyrészt a Bizottság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy MIF hiányában kétoldalú tárgyalások lesznek a kibocsátó és elfogadó bankok között, és hogy e tárgyalások idővel a bankközi díjak eltűnéséhez vezetnek, másrészt pedig hogy okfejtésében figyelembe vette az „ex post” díjszabás tilalmát.
- 131 Ezt a kifogást el kell utasítani.
- 132 Egyrészt ugyanis a fenti 94–120. pontban említett okokból az a körülmény, hogy a MIF nélkül működő MasterCard rendszerről szóló elképzelés – pusztán az „ex post” díjszabást tiltó szabály alapján – úgy tűnik, hogy gazdaságilag életképes, elegendő ahhoz, hogy igazolja, hogy a Bizottság miért vette azt figyelembe a MIF versenyre gyakorolt hatásainak elemzésében.
- 133 Másrészt pedig azon kifogással kapcsolatban, amely arra vonatkozik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban hivatkozott a kibocsátó és az elfogadó bankok közötti kétoldalú tárgyalásokra, hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (560) preambulumbekzdésében e tárgyalásokat lényegében azért említette, hogy hangsúlyozza: a MIF nélkül működő MasterCard rendszerben a kétoldalú bankközi díjak alapján eljáró elfogadó bankok azt kockáztatják, hogy nem lesznek versenyképesek az elfogadási piacon, következésképpen a MIF hiányában arra lehet számítani, hogy idővel nem számítanak majd fel bankközi díjakat a tranzakciók elszámolásakor.
- 134 Meg kell állapítani, hogy az ilyen elemzés nem tűnik nyilvánvalóan hibásnak. Ésszerűen vélhető úgy, hogy a MIF – mivel a tranzakciókra alkalmazott bankközi díjak tekintetében átláthatóságot nyújtott az elfogadó bankok között – megkönnyítette azt, hogy e díjak összességét, vagy legalábbis azok jelentős részét a kereskedőkre hárítsák, így az elfogadó bankok számára biztosítva volt, hogy az MSC összegének növekedése ne befolyásolja a versenyhelyzetüket. Ugyanakkor ésszerűen vélhető úgy, hogy nincs ilyen biztosíték a MIF nélkül működő rendszerben, így attól lehetne tartani, hogy a kétoldalú megállapodásban kikötött bankközi díjak áthárítása a kereskedőkre befolyásolná az érintett elfogadó bank versenyhelyzetét.
- 135 A második kifogás keretében a felperesek és több beavatkozó azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a MIF eltörlése növelné az elfogadó bankok között fennálló versenyt. E kifogás négy kifogáscsoportra osztható.
- 136 Elsősorban azt állítják, hogy a Bizottság tévesen vette figyelembe a rendszerközi versenyt, pedig az irreleváns a MIF elfogadók közötti versenyre gyakorolt hatásainak elemzése szempontjából. Azzal is érvelnek, hogy mivel a Bizottság kifejezetten a versenykorlátozó hatású magatartást vette alapul, nem lehet figyelembe venni a megtámadott határozat azon preambulumbekzdéseit, amelyek a MIF céljára, így a MIF „ajánlott minimálár” minősítésére vonatkoznak.
- 137 Először is meg kell állapítani, hogy a fenti 127. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében a gazdasági összefüggés lényeges eleme az a körülmény, amelyet a Bizottság a megtámadott határozat (461)–(498) preambulumbekzdésében is említ, hogy a MasterCard rendszer és más bankkártyarendszerek között a bankok ügyfélköréért folyó verseny végeredményben árnövelő nyomást gyakorolt a MIF-re. Következésképpen a Bizottság a vizsgálata során joggal vehette figyelembe a MIF versenyre gyakorolt hatásait.
- 138 Másodszor meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat (401)–(407) preambulumbekzdésében a Bizottság hangsúlyozta, hogy a MIF „jellege folytán valószínűleg alkalmas volt az árak rögzítésére” (a megtámadott határozat (405) preambulumbekzdése). A Bizottság szintén joggal hárította el azokat az

- érveket, amelyeket a felperesek arra alapoztak, hogy a MIF jogszerű célokat követ, illetve hogy nem merült fel versenykorlátozó szándék. A Bizottság azonban a megtámadott határozat (407) preambulumbekzdésében úgy döntött, hogy „nem von le végleges következtetést annak kapcsán, hogy a MasterCard [fizetési szervezet] által alkalmazott MIF célzott korlátozás-e az [EK] 81. cikk (1) bekezdése értelmében”, mivel egyértelműen megállapításra került, hogy „a MasterCard [fizetési szervezet] által alkalmazott MIF hatása az volt, hogy a kereskedők rovására korlátozta és érzékelhetően torzította a versenyt az elfogadási piacokon”.
- 139 A vállalkozások társulása által hozott döntés versenykorlátozó céljára és hatására vonatkozó feltételeknek nem egyszerre, hanem vaglyagosan kell fennállniuk annak mérlegelése során, hogy az ilyen döntés az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá tartozik-e. E feltételnek a „vagy” kötőszó által jelzett vaglyagos jellege miatt először is meg kell vizsgálni a döntés tulajdonképpeni célját, figyelembe véve azt a gazdasági környezetet, amelyben alkalmazásra kerül. Amennyiben azonban e döntés rendelkezéseinek elemzése nem tár fel a verseny tekintetében elegendő károsági fokot, meg kell vizsgálni a döntés hatásait, és a döntés megtiltásához olyan tényezők együttes megléte szükséges, amelyek azt bizonyítják, hogy a verseny működése érezhetően akadályozva vagy korlátozva volt, illetve torzult. Nem szükséges vizsgálni a döntés hatásait, ha e döntés versenykorlátozó célja már megállapítást nyert (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-501/06. P., C-513/06. P., C-515/06. P. és C-519/06. P. sz., GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 2009., I-9291. o.] 55. pontját).
- 140 E tekintetben célszerű hangsúlyozni, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésének a) pontja kifejezetten úgy rendelkezik, hogy a beszerzési vagy eladási árak közvetlen vagy közvetett rögzítésére irányuló intézkedések versenykorlátozásnak minősülnek, és hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az EK 81. cikk (1) bekezdése a) pontjának az a célja, hogy megtiltsa a vállalkozásoknak az árak szokásos alakulásának torzítását (a Törvénytörvény T-13/89. sz., ICI kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-1021. o.] 311. pontja).
- 141 Ugyanakkor, ha a Bizottság nem kifejezetten a célzott versenykorlátozást veszi alapul, akkor a fenti 98. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján ahhoz, hogy meg lehessen állapítani, hogy a MIF versenykorlátozó hatású-e, meg kell vizsgálni, hogy milyenek lennének az említett MIF nélkül a tényleges versenyfeltételek.
- 142 Másodsorban a felperesek lényegében úgy érvelnek, hogy annak viszont, hogy a MIF esetleg befolyásolja az MSC összegét, nincs hatása az elfogadók közötti versenyre, mivel a MIF minden elfogadóra ugyanúgy vonatkozik, és közös belépési költségként működik. Így az „ex post” díjszabás tilalma olyan, mintha 0%-os MIF-et alkalmaznának, amely a verseny szempontjából azonos értékű és ugyanolyan átlátható, mint a jelenlegi MIF, mivel az egyetlen különbség annak mértéke.
- 143 Ez az érvelés nem fogadható el. Mivel megállapításra került, hogy a MIF küszöbértéket jelentett az MSC tekintetében, és a Bizottság joggal állapíthatta meg, hogy a MIF nélkül működő MasterCard rendszer gazdaságilag életképes marad, ebből szükségképpen következik, hogy a MIF versenykorlátozó hatású. Ugyanis a MIF nélkül működő elfogadási piaccal összehasonlítva a MIF korlátozza azt a nyomást, amelyet a kereskedők gyakorolhatnak az elfogadó bankokra az MSC-ről folytatott tárgyalás során, csökkentve annak lehetőségét, hogy az árak egy bizonyos szint alá süllyedjenek.
- 144 Harmadsorban az egyik beavatkozó azt hangsúlyozza, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a MIF küszöbértéket jelentett az MSC tekintetében, mivel a MIF-et nem feltétlenül hárították át teljesen a kereskedőkre.
- 145 Mielőtt ezen érvelés megalapozottságát megvizsgáljuk, először is célszerű megválaszolni azokat a kifogásokat, amelyeket a felperesek formailag a negyedik jogalap második részében terjesztettek elő, és amelyek a Bizottság által a bizonyítása keretében felhozott egyes bizonyítékokat támadják.

- 146 A felperesek vitatják egyrésről az egyik olajipari vállalat, egy egyesült-királysági áruházlánc, egy légitársasági vállalat és egy lakberendezési áruház nyilatkozataira való hivatkozást, amely a megtámadott határozat (438) preambulumbekzdésében szerepel, és amely nyilatkozatok szerint a MIF képezi az elfogadó bankokra általuk gyakorolható versenynyomás korlátját. A felperesek úgy vélik, hogy a Bizottság elemzésében szelektív módon hivatkozott pusztán az ilyen értelmű kereskedői nyilatkozatokra, és ezzel ellentétes értelmű jelentős nyilatkozatokat hagyott ki, amelyek a kiegészítő kifogásközlésre adott válaszbán szerepelnek.
- 147 Kétségtelen, hogy a kiegészítő kifogásközlésre adott válaszbán említett nyilatkozatokból kitűnik, hogy az elfogadók versenyeznek egymással a kereskedők ügyfélköréért. Ugyanakkor ez nincs ellentmondásban a megtámadott határozat (438) preambulumbekzdésében kiemelt nyilatkozatokkal, vagy általánosabban a Bizottság okfejtésével. Ugyanis, annak ellenére, hogy van árverseny az MSC tekintetében, amely a MIF létezéséből fakadó korlátig terjed, a Bizottság megállapíthatja, hogy a MIF az EK 81. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik.
- 148 A felperesek másrésről azt állítják, hogy a kereskedői piac felmérése nem alkalmas bizonyíték, és nem támaszthatja alá a Bizottság következtetéseit.
- 149 Hangsúlyozni kell, hogy a kereskedői piac felmérését a Bizottság főként három következtetés alátámasztására használta fel. Mindenekelőtt, amint a fenti 146. és 147. pontban is hangsúlyoztuk, a Bizottság azért hivatkozott a felmérés keretében megkérdezett kereskedők nyilatkozataira, hogy igazolja, hogy a MIF az elfogadó bankokra általuk gyakorolható versenynyomás korlátját képezte.
- 150 Ezt követően a Bizottság e felmérésből arra jutott, hogy a kereskedők nem tudtak elegendő versenykényszert gyakorolni a MIF összegére, mivel a kártyás fizetés kereskedők általi elfogadásában alapvető szerepet játszott az a vonzerő, amelyet a fogyasztók számára jelentett, következésképpen e fizetési mód elutasítása vagy hátrányos megkülönböztetése kedvezőtlen hatásokkal járt volna az ügyfélkörükre nézve. E második következtetést a Bizottság más tényezők között a termékpiac meghatározása (a megtámadott határozat (289) és (290) preambulumbekzdése), a MIF versenykorlátozó hatásainak bemutatása (a megtámadott határozat (506)–(513) preambulumbekzdése), valamint annak keretében használta fel, hogy cáfolja azon gazdasági elmélet megalapozottságát, amelyet a felperesek annak igazolására hoztak fel, hogy a MIF hozzájárul a műszaki és gazdasági fejlődéshez az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltétel értelmében (a megtámadott határozat (704) preambulumbekzdése).
- 151 Végül a teljesség kedvéért annak elemzése során, hogy a MIF meghatározásának módja megfelel-e az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt második feltételnek, a Bizottság azért is hivatkozott a kereskedői piac felmérésére, hogy lényegében kihangsúlyozhassa, hogy kétséges volt, hogy a kereskedők részesedtek-e a hitelkártyákhoz és a halasztott terhelésű betéti kártyákhoz kapcsolódó ingyenes vásárlásfinanszírozási időszak előnyeiből (a megtámadott határozat (742) preambulumbekzdése).
- 152 A kiegészítő kifogásközlésre adott válaszukban a felperesek bírálták azt a módszert, amellyel a Bizottság a kereskedői piac felmérését elvégezte, valamint azokat a következtetéseket, amelyeket ebből levont. A felperesek is benyújtottak két tanulmányt, amelyek a fizetési kártyák kereskedők általi elfogadásáról szólnak. A Bizottság a megtámadott határozat 2., illetve a 3. mellékletében adott választ a felperesi észrevételekre, illetve kifejtette az általuk benyújtott tanulmányokkal kapcsolatos kifogásait. Ezt a bizottsági elemzést vitatják összefoglaló módon a keresetlevélben, amely ebben a részben hivatkozik a keresetlevél A.15 mellékletére („A fizetési kártyák kereskedők általi elfogadása – a bizottsági kifogás cáfolata”).
- 153 Úgy tűnik, hogy a felperesi kifogások a kereskedői piac felmérésének megbízhatóságára, és az abból levont bizottsági következtetések megalapozottságára is vonatkoznak.

- 154 Valamely bizonyíték megbízhatóságának megítélésekor különösen a keletkezésének körülményeit, a címzettjét és a tartalmát kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-44/02. OP., T-54/02. OP. és T-56/02. OP., T-60/02. OP. és T-61/02. OP. sz., Dresdner Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-3567. o.] 121. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 155 Meg kell állapítani, hogy sem a megtámadott határozat 2. és 3. mellékletének, sem pedig a keresetlevél A.15 mellékletének áttanulmányozása alapján nem találni olyan körülményeket, amelyek megkérdőjelezhetik a kereskedői piac felmérésének megbízhatóságát.
- 156 Konkrétan pedig az a körülmény, hogy a Bizottság [az EK 81. cikkben] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. kötet, 2. fejezet, 205. o.) 18. cikke szerinti információkérést alkalmazta, és így személye rejtve maradt a megkérdezett kereskedők előtt, nem tekinthető alkalmasnak arra, hogy megkérdőjelezze a kapott válaszok objektivitását. Azon kifogást illetően, amely azon alapul, hogy a Bizottság által felhasznált mintában a nagyméretű kereskedők túlképviselettel magukat, elegendő hangsúlyozni, hogy a jelen eset körülményei között nem tűnik nyilvánvalóan téves érvelésnek az a választás, hogy a Bizottság olyan kereskedőket emelt ki, amelyek leginkább nyomást tudtak gyakorolni a MIF összegére.
- 157 A kereskedői piac felméréséből levont bizottsági következtetések megalapozottságát illetően a fenti 146. és 147. pontban már hangsúlyozottak mellett ebben a részben kizárólag azok a kifogások érdemelnek figyelmet, amelyeket azon megállapítással szemben fogalmaztak meg, hogy nem elegendő az a versenykényszer, amelyet a kereskedők gyakorolhatnak a MIF összegére. Meg kell állapítani, hogy a Bizottság ésszerűen juthatott e következtetésre az információkéréseire adott kereskedői válaszok alapján. Így a megtámadott határozat 2. mellékletének 22. pontjából kitűnik, hogy a kereskedők túlnyomó többsége (91%) hangsúlyozta, hogy még soha nem tagadta meg, hogy kártyát fogadjon el fizetési eszközként. A kereskedők azt is nyilatkozták, hogy a legfőbb okok, amelyek miatt a kártyákat elfogadják, nem is annyira a tranzakciós előnyökhöz kötődnek, mint inkább azon körülményhez, hogy az ügyfelek többsége meghatározott kártyával rendelkezett (90%), illetve ahhoz, hogy fenn kell tartani azt a képet, hogy a társaság ügyfélbarát (67%).
- 158 Amint lényegében a felperesek is állítják, tagadhatatlan, hogy annak kockázata, hogy a kereskedők elutasítják vagy nem bátorítják a kártyahasználatot, továbbra is versenykényszert jelenthet a felperesek számára a MIF összegének meghatározása során. Ugyanakkor a Bizottság nyilvánvaló értékelési hiba nélkül minősíthette e versenykényszert elégtelennek, amennyiben az csak a kereskedők maximális tűréshatárán túl érvényesül, amikor is a tranzakció költsége fontosabbá válik, mint az ilyen fizetési eszköz elutasításának vagy hátrányos megkülönböztetésének kedvezőtlen hatásai az ügyfélkörükre nézve. Lényegében maguk a felperesek is elismerik ezt, amikor a hitelkártyák és a halasztott terhelésű betéti kártyákra vonatkozó MIF összegének meghatározására alkalmazott módszer keretében azt magyarázzák, hogy „megpróbálnak válaszolni a kérdésre: »Meddig emelhetjük a [MIF] összegét, anélkül hogy ne ütköznénk olyan komoly elfogadási nehézségekbe, amelyek azt mondatják a kereskedőkkel, hogy már nem akarják e terméket, vagy arra ösztönöznék őket, hogy visszatartsák az ügyfeleket a kártyahasználatától vagy különdíj felszámításával, vagy azzal, hogy készpénzes fizetés esetén árendedményt nyújtanak«” (a megtámadott határozat (175) preambulumbekzdése).
- 159 Másodszer az egyik beavatkozó által előterjesztett álláspont kapcsán, amely azon alapul, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a MIF alsó küszöbértéket jelentett az MSC tekintetében, noha több körülmény is ellentmond e következtetésnek, már az elején el kell elutasítani azt az állítást, amely azon alapul, hogy a megtámadott határozat meghozatalát követően nem volt megfigyelhető az MSC összegének vagy a kiskereskedelmi áraknak a csökkenése, hiszen ez az állítás az említett határozathozatalt követő tényálláson alapul, amely így nem befolyásolhatja az elfogadott jogi aktus jogszerűségét.

- 160 A beavatkozó ezenkívül mindenekelőtt arra a körülményre hivatkozik, hogy az „on-us” tranzakciók esetén a bank megteheti, hogy nem hárítja a kereskedőre a bankközi díj összegét. Majd hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozatban felhasznált bizottsági példákból kitűnik, hogy a MIF-et nem mindig hárítják a kereskedőkre. Végül megjegyzi, hogy egy Spanyolországban készített több évre szóló összehasonlítás azt mutatja, hogy az MSC összege átlagosan alacsonyabb, mint a MIF összege.
- 161 Ami mindenekelőtt az „on-us” (belső) tranzakciókra vonatkozó hivatkozást illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ebben az esetben olyan esetekről van szó, amikor a bank az általa kibocsátott kártyákkal végzett tranzakciókat fogadja el. Igaz, hogy e banknak ilyenkor nem kell bankközi díjat fizetnie egy másik bank számára, így főszabály szerint könnyebben tekinthet el attól, hogy az MSC-n keresztül azt áthárítsa. Ugyanakkor, tekintve a MasterCard rendszerben részt vevő pénzügyi intézmények igen nagy számát, hangsúlyozni kell, hogy az „on-us” tranzakciók előre csak nehezen becsülhető részét képezhetik az adott kereskedőnél lebonyolított ügyleteknek. Ezért kétséges, hogy az „on-us” tranzakciók valóban hatással lehetnek-e egy MasterCard rendszer méretű rendszerben felszámított MSC összegére.
- 162 Továbbá azon körülményekkel kapcsolatban, amelyekre a Bizottság a megtámadott határozatban az általa készített, a megtámadott határozat (432)–(436) preambulumbekzdésében összefoglalt második számszaki elemzés keretében hivatkozott, meg kell említeni, hogy a Bizottság összehasonlította azon MSC MIF hányadát, amelyet 17 elfogadó bank számított fel a legkisebb és a legnagyobb kereskedőinek. Ebből kiderül, hogy 17 elfogadó közül 12 még a legnagyobb kereskedőinek is a MIF-et meghaladó összegű MSC-t számított fel. A legkisebb kereskedőkkel szemben felszámított MSC összege pedig mindig magasabb volt a MIF összegénél. A Bizottság azt is kimutatta, hogy az MSC átlagos MIF tartalma 84,27% volt a nagyméretű és 45,97% volt a kisméretű kereskedők esetében.
- 163 Ezen elemzés tanulmányozása után úgy tűnik, hogy a Bizottság jogszerűen juthatott arra a következtetésre a megtámadott határozat (435) preambulumbekzdésében, hogy „a MasterCard [fizetési szervezet] által előírt MIF alsó küszöbértéket jelentett mind a kisméretű, mind pedig a nagyméretű kereskedőkkel szemben felszámított díjak tekintetében”. Ezenkívül e következtetés megalapozottságát erősítik a fenti 146. pontban említett kereskedői nyilatkozatok.
- 164 Néhány példa arra, hogy az MSC alacsonyabb mértékű volt a MIF-nél, nem kérdőjelezi meg e következtetés megalapozottságát. Amint ugyanis a Bizottság is joggal hangsúlyozza a megtámadott határozat (450) preambulumbekzdésében, az a körülmény, hogy az elfogadó bank kész „lenyelni” a MIF egy részét, nem akadályozza annak, hogy a MIF befolyásolja az MSC mértékét. Egyrészt ez csak a kereskedők egy részére érvényes, azokra, amelyeknek tárgyalási pozíciója különösen erős. Másrészt jogszerűen állapítható meg még e kereskedőkre nézve is, hogy a felszámított ár még alacsonyabb lenne a MIF hiányában, mivel az elfogadó bankok ebben az esetben nagyobb engedményt tudnának kínálni.
- 165 Végül a spanyolországi helyzetre alapított érveléssel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a beavatkozó által benyújtott beavatkozási beadványhoz mellékelte iratokból kitűnik, hogy a felszámított MSC összege megegyezett a MIF összegével, vagy akár annál alacsonyabb is volt. Ugyanakkor az ilyen érv önmagában nem bizonyíték arra, hogy téves volt a MIF MSC-re gyakorolt hatására vonatkozó bizottsági következtetés. Mivel ugyanis a fenti 162. és 163. pontban említett körülmények azt látszanak bizonyítani, hogy más uniós tagállamokban a MIF küszöbértéket jelentett az MSC tekintetében, így nem tűnik nyilvánvalóan hibásnak a megtámadott határozat (452) és (453) preambulumbekzdésében szereplő bizottsági érvelés, amely szerint a spanyolországi helyzet a nemzeti sajátosságokkal magyarázható. Ezenkívül ilyen helyzetben ésszerűen arra lehet számítani, hogy az elfogadó bankok MIF hiányában képesek lennének alacsonyabb összegű MSC-t ajánlani.
- 166 Végül negyedsorban szintén el kell utasítani azt a felperesi érvelést, amely azon alapul, hogy a Bizottság nem tudta egyértelműen megállapítani azt a hatást, amelyet a MIF a végső fogyasztó által fizetendő árra gyakorol. Egyrészt ésszerűen arra lehet következtetni, hogy a kereskedők az MSC összegének növekedését, legalábbis részben, a végső fogyasztóra hárítják. Másrészt ez az érvelés mindenképpen

lényegtelen, mivel az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti versenykorlátozó hatások fennállásának igazolására elegendő az a körülmény is, hogy a MIF alkalmas arra, hogy korlátozza azt a versenynyomást, amelyet a kereskedők gyakorolhatnak az elfogadókra.

167 A fentiek alapján e második kifogást is el kell utasítani.

A termékpiac vizsgálatára vonatkozó kifogásokról

168 A felperesek, valamint több beavatkozó lényegében azt rója a Bizottság terhére, hogy okfejtésében nem vette figyelembe a piac kettős természetét, és vitatják a termékpiac bizottsági meghatározását.

169 Elsősorban a termékpiac bizottsági meghatározására vonatkozó kifogásokkal kapcsolatban először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben a termékpiac meghatározása a Bizottság részéről összetett gazdasági elemzéseket foglal magában, úgy az csak az uniós bíróság korlátozott felülvizsgálatának tárgyát képezheti (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-65/96. sz., Kish Glass kontra Bizottság ügyben 2000. március 30-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-1885. o.] 64. pontját és a T-342/99. sz., Airtours kontra Bizottság ügyben 2002. június 6-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2585. o.] 26. pontját).

170 Másodszor hangsúlyozni kell, hogy az érintett piac fogalma magában foglalja azon termékek összességét, amelyek – jellemzőik függvényében – különösen alkalmasak arra, hogy állandó szükségleteket elégítsenek ki, és más termékekkel kevésbé helyettesíthetők (a Bíróság 322/81. sz., Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3461. o.] 37. pontja) A Bíróság konkrétan már megállapította, hogy a termékpiac fogalmából az következik, hogy tényleges verseny létezhet a piacon lévő termékek között, ami feltételezi, hogy az ugyanazon piacon lévő valamennyi termék között bizonyos mértékű helyettesíthetőség áll fenn (a Bíróság 85/76. sz., Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ügyben 1979. február 13-án hozott ítéletének [EBHT 1979., 461. o.] 28. pontja).

171 Azt is hangsúlyozni kell, hogy a piac meghatározása nem ugyanazt a szerepet tölti be, ha az EK 81. cikk vagy az EK 82. cikk alkalmazásáról van szó. Az EK 82. cikk alkalmazása során az érintett piac megfelelő meghatározása szükséges előfeltétele az állítólagos versenyellenes magatartás tárgyában hozott ítéletnek, mivel az erőfölénnyel való visszaélés megállapítását megelőzően meg kell állapítani az erőfölény fennállását egy adott piac vonatkozásában, ami feltételezi, hogy ezt a piacot előzetesen körülhatárolták. Az EK 81. cikk alkalmazásával összefüggésben azt kell meghatározni, hogy a vitatott megállapodás, a vállalkozások társulásainak döntése vagy az összehangolt magatartás alkalmas-e a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, és az azon cél elérésére irányul, vagy azzal a hatással jár, hogy akadályozza, korlátozza vagy csorbítsa a versenyt a közös belső piacon, amihez adott esetben meg kell határozni az érintett piacot. Ezen okból az EK 81. cikk (1) bekezdése alkalmazásának keretében a Bizottság által elfogadott piacmeghatározással szemben felhozott kifogások nem bírnak önálló jelleggel a tagállamok közötti kereskedelem érintettségével, illetve a verseny megsértésével kapcsolatos kifogásokhoz képest. A Törvényszék azt is kimondta, hogy az érintett piac meghatározásával kapcsolatos kifogás hatástalan, amennyiben a Bizottság helyesen jutott a megtámadott határozatban említett iratok alapján arra a következtetésre, hogy a kérdéses megállapodás torzította a versenyt, és alkalmas volt a tagállamok közötti kereskedelem érezhető befolyásolására (lásd a Törvényszék T-61/99. sz., Adriatica di Navigazione kontra Bizottság ügyben 2003. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-5349. o.] 27. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

172 Amint a fenti 21–23. pontban említésre került, a Bizottság úgy vélte, hogy a négyoldalú bankkártyarendszerek három különböző piacon, a rendszerközi piacon, a kibocsátási piacon és az elfogadási piacon léptek fel, és azokat a korlátozó hatásokat vette alapul, amelyeket a MIF az elfogadási piacra gyakorol.

- 173 Meg kell állapítani, hogy ez a meghatározás nem nyilvánvalóan téves, és a felperesek és a beavatkozók ezzel kapcsolatos kifogása nem tűnik meggyőzőnek.
- 174 A felperesek lényegében úgy érvelnek, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy létezik egy önálló elfogadási piac, mivel a négyoldalú rendszer egységes szolgáltatást nyújt a kártyabirtokosok és a kereskedők által támasztott közös kereslet kielégítésére.
- 175 Ezt az érvelést el kell utasítani, mivel a Bizottság nem követett el nyilvánvaló értékelési hibát azáltal, hogy a megtámadott határozat (260)–(265) preambulumbekzdésében megállapította, hogy nem a kereskedők és a kártyabirtokosok által támasztott közös kereslet kielégítésére nyújtott egységes szolgáltatásról volt szó.
- 176 Kétségtelen, hogy vannak bizonyos kölcsönhatások a „kibocsátási” és az „elfogadási” rész között, úgymint a kibocsátási és az elfogadási szolgáltatások helyettesíthetősége és a közvetett hálózati hatások megléte, amennyiben a kereskedők általi kártyaelfogadás mértéke és a forgalomban lévő kártyák száma befolyásolja egymást.
- 177 Ugyanakkor e helyettesíthetőség ellenére hangsúlyozni kell, hogy egyrészt megkülönböztethetők a kártyabirtokosoknak és a kereskedőknek nyújtott szolgáltatások, másrészt pedig a kártyabirtokosok és a kereskedők külön-külön gyakorolnak versenynyomást a kibocsátó és az elfogadó bankokra.
- 178 E következtetést nem kérdőjelezi meg az a körülmény, amelyet egyes beavatkozók hoztak fel, és amely arra vonatkozik, hogy a kibocsátó bankok olyan szolgáltatásokat nyújtanak a kereskedőknek, mint a csalás, a nemfizetés vagy a fizetéseképtelenség esetére szóló fizetési garancia. Ha ugyanis valóban ilyen szolgáltatásokat nyújtanak a kibocsátó bankok, ez az elfogadó bankokon keresztül történik. Másként fogalmazva, a kereskedők nem közvetlenül gyakorolnak versenynyomást a kibocsátó bankokra e szolgáltatások nyújtása tekintetében.
- 179 Az egyik beavatkozó azt is a Bizottság terhére rója, hogy a MIF versenykorlátozó hatásainak elemzése során nem vett figyelembe más fizetési módokat sem a bankkártyarendszerekkel alkotott egységes piac keretében, sem pedig legalább a versenynyomás-gyakorlás tekintetében.
- 180 Ezt az érvelést is el kell utasítani. Kétségtelen, hogy más fizetési módok versenynyomása is befolyásolja a MIF összegét, hiszen sem a felpereseknek, sem a bankoknak nem érdeke, hogy azt olyan szinten rögzítsék, hogy a kereskedők végül más fizetési módokat részesítsenek előnyben. Amint ugyanakkor a fenti 157. és 158. pontban hangsúlyoztuk, a Bizottság nyilvánvaló értékelési hiba elkövetése nélkül állapíthatta meg a megtámadott határozat (504) és (506) preambulumbekzdésében, hogy e nyomás hatása elégtelen volt, tekintve a kártyás fizetésekre vonatkozó fogyasztói preferenciát és a tranzakciók elvesztésének veszélyét, amelyet a más fizetési módok előnyben részesítése rejtett magában.
- 181 Másodsorban, ami azon kifogásokat illeti, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a piac kettős természetét, hangsúlyozni kell, hogy ennek keretében a felperesek a MIF-ből származó gazdasági előnyöket emelik ki. Így lényegében azt hangsúlyozzák, hogy a MIF lehetővé teszi, hogy optimalizálják a MasterCard rendszer működését azáltal, hogy finanszírozza a kártyaelfogadás és -használat ösztönzésével kapcsolatos költségeket. Ebből azt a következtetést vonják le egyrészt, hogy nem érdeke a bankoknak, hogy túlzott mértékű MIF-et állapítsanak meg, másrészt pedig a kereskedők is élvezik a MIF előnyeit. A felperesek azt is a Bizottság terhére róják, hogy figyelmen kívül hagyta, hogy a határozata hatással van a kártyabirtokosokra is, mivel kizárólag a kereskedőkre összpontosított. E tekintetben több beavatkozó is hozzáteszi, hogy a MIF nélkül működő rendszerben a kártyabirtokosoknak biztosított előnyök korlátozására, vagy akár tevékenységük szűkítésére kényszerülnének.

182 Az ilyen kifogásoknak nincs jelentőségük az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértésén alapuló jogalap keretében, mivel a MIF versenykorlátozó hatásait, amelyeket jogszerűen állapított meg a Bizottság, vetik össze a MIF-ből származó esetleges gazdasági előnyökkel. Márpedig csak az EK 81. cikk (3) bekezdése keretében kerülhet sor a korlátozás versenyt támogató és versenyellenes szempontjainak mérlegelésére (lásd ebben az értelemben a fenti 101. pontban hivatkozott Van den Bergh Foods kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 107. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

A közigazgatási eljárásban előterjesztett gazdasági bizonyítékok vizsgálatára vonatkozó kifogásról

183 A felperesek azt kifogásolják, hogy a Bizottság nem vizsgálta meg, illetve nem tért ki azokra a gazdasági bizonyítékokra, amelyeket a közigazgatási eljárásban terjesztettek elő. Szerintük e kifogást, amely a keresetlevélben szerepel, a Bizottság állításával szemben elfogadhatónak kell tekinteni. Ugyanez vonatkozik a keresetlevélhez csatolt bizonyítékokra is, mivel azok ténykérdésekre vonatkoznak, szemben az ellenkérelem mellékletében szereplő, de az ellenkérelemben nem említett bizottsági érvekkel.

184 A fenti 68–70. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján, míg a keresetlevél szövegének egyes pontjait ugyan alátámaszthatják és kiegészíthetik a csatolt iratok meghatározott részeire történő hivatkozások, a más, akár a keresetlevélhez mellékelte iratokra való általános hivatkozás nem pótolhatja a keresetlevél lényegi elemeinek hiányát.

185 Meg kell állapítani, hogy a felperesi kifogás különösen szűkszavú a keresetlevélben és az azt alátámasztó érvelést valójában az A.13 melléklet („Észrevételek az Európai Bizottság 2007. december 19-én közölt, a MasterCard [fizetési szervezet] határokon átnyúló tranzakciók után felszámított bankközi díjairól szóló határozatának gazdasági szempontjaival kapcsolatban”), az A.14 melléklet („Észrevétel a bizottsági határozat 4. mellékletével kapcsolatban”) és az A.15 melléklet („A fizetési kártyák kereskedők általi elfogadása – a bizottsági kifogás cáfolata”) fejt ki, amelyeket különböző szakértők készítettek a közigazgatási eljárás során benyújtott gazdasági bizonyítékok alapján, és amelyekre a felperesek általánosan hivatkoznak.

186 Így a keresetlevél 52–54. pontjában a felperesek csak azt említik, hogy a közigazgatási eljárásban lényeges gazdasági érveket hoztak fel, amelyeket nem fogadott el, illetve elferdített a Bizottság, és hogy „a közgazdász[ai] következtetései” alátámasztják a jogi elemzésüket, amely szerint a Bizottság „többek között tévesen állapította meg, hogy a bankközi díj versenykorlátot képezett, tévesen a bankközi díj (illetve a mértékében mutatkozó eltérések) MSC-re gyakorolt hatására összpontosított, anélkül hogy megvizsgálta volna a kártyabirtokosok díjaira gyakorolt hatást, vitatva azt, hogy a rendszernek olyan mértékben [kell] rögzítenie a bankközi díjat, amely maximalizálja a tranzakciók mennyiségét, és figyelmen kívül hagyva azt, hogy ez hozzájárul a fogyasztói jóléthez”.

187 Következésképpen meg kell állapítani, hogy bár a keresetlevél megfogalmazza a felperesi kifogást, nem tartalmazza az annak alátámasztására szóló érvelést.

188 Így a Bizottság joggal állította, hogy a keresetlevél szövegéből nem derülnek ki azok az elemek, amelyek elég pontosak ahhoz, hogy a Törvényszék felülvizsgálatot gyakorolhasson, ő pedig előkészíthesse a védekezését.

189 Ebből következik, hogy egyrészt nem a Törvényszék feladata, hogy az A.13–A.15 mellékletek között megkeresse, hogy mi lehet az ezen kifogást alátámasztó felperesi érvelés, másrészt pedig e kifogást elfogadhatatlanként kell elutasítani az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja alapján, mivel nem tartalmazza azokat a lényeges elemeket, amelyek lehetővé teszik a Törvényszék számára, hogy felülvizsgálatot gyakorolhasson, a Bizottság számára pedig azt, hogy védekezhessen.

190 Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy a jelen kifogás, amennyiben kifogásolni látszik, hogy a Bizottság nem vette figyelembe azokat a gazdasági érveket, amelyek azt igazolják, hogy a MIF előnyökkel jár a MasterCard rendszer, a kártyabirtokosok vagy általában a fogyasztó számára, irreleváns az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalap keretében. Ugyanis az ilyen megfontolásokat, feltéve hogy kellően megalapozottak, csak a MIF bizottsági vizsgálatának az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján folytatott felülvizsgálata keretében lehet figyelembe venni.

A megtámadott határozat indoklására alapított kifogásról

191 Egyes beavatkozók azt kifogásolják, hogy a megtámadott határozat indoklása hiányos, mivel a Bizottság nem indokolta meg, hogy miért is változtatta meg az álláspontját a MIF hatásairól szóló előző határozatához, azaz az [EK 81. cikk] alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/29.373 – Visa International ügy) hozott 2002. július 24-i határozatához (a továbbiakban: Visa II határozat) képest. Arra emlékeztetnek, hogy abban a határozatban a Bizottság elfogadta, hogy a MIF egyrészt olyan bankok közötti díjat képezett, amelyeknek együtt kellett működniük a kártyás fizetési művelet elszámolásában, tehát partnerüket nem választhatták meg, másrészt pedig a kibocsátó bank az elfogadó bankon keresztül szolgáltatásokat nyújtott a kereskedők számára. Márpedig a jelen ügyben a Bizottság az „ex post” díjszabás tilalmára hivatkozva elismerte a diszpozitív mechanizmus szükségességét, de minden MIF-fel szemben vélelmet állított fel.

192 Mindenesetre, anélkül hogy vizsgálni kellene az ilyen kifogás elfogadhatóságát, elegendő hangsúlyozni, hogy e kifogás téves előfeltevéseken alapul. Bár a Visa II határozatban a Bizottság tényleg úgy vélte, hogy a Visa által alkalmazott MIF kivételt képezhet az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján, ez azt követően történt, hogy megállapította, hogy e MIF különösen korlátozza az elfogadók közötti versenyt (a Visa II határozat (68) preambulumbekkezdése). A Bizottság azt is kimondta, hogy a MIF nem volt objektíve szükséges a Visa rendszer működéséhez (a Visa II határozat (58)–(60) preambulumbekkezdése). Lényegében ezt az elemzést végezte el a Bizottság a megtámadott határozatban a MasterCard által alkalmazott MIF-nek az EK 81. cikk (1) bekezdése alapján végzett vizsgálatára kapcsán is. Így a jelen kifogás két eltérő tárgyra vonatkozó indokolásnak, azaz egyrészt a felperesek által alkalmazott MIF versenykorlátozó hatásainak a megtámadott határozatban szereplő, EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti elemzésének, másrészt pedig az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek teljesítése Visa II határozatban szereplő elemzésének az összehasonlításán alapul.

193 Ezért e kifogást, ebből következően pedig a jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

2. Az EK 81. cikk (3) bekezdésének megsértésére alapított második jogalapról

194 A jelen jogalapot a felperesek két részben terjesztették elő. Az első részben azt kifogásolják, hogy a Bizottság az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek teljesítésének igazolása kapcsán túlzott bizonyítási terhet rótt a terhükre. A második részben a felperesek úgy érvelnek, hogy nyilvánvaló értékelési hiba van az említett feltételek bizottsági elemzésében.

195 A jogalap első része tekintetében a felperesek lényegében előadják, hogy a Bizottságnak kizárólag a valószínűség mérlegelése alapján kellett volna vizsgálnia az előterjesztett érveket és bizonyítékokat. Így a közigazgatási eljárásban felhozott felperesi érvek alapján a Bizottságnak, anélkül hogy magyarázattal és indokolással szolgált volna, arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a felperesek igazolták, hogy a MIF megfelelt az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeknek. Azt is előadják, hogy az *in dubio pro reo* elve alkalmazandó, következésképpen kétely esetén a Bizottságnak a javukra kellett volna döntenie. Végül egyes beavatkozók lényegében úgy érvelnek, hogy a megtámadott határozat végeredményben azt kívánja meg a felperesektől, hogy a MIF meghatározását különös szinten igazolják, mintsem hogy a meghatározás módszertanának ésszerűségét bizonyítanák, ami nagyon súlyos bizonyítási terhet jelentene.

- 196 Amint az 1/2003 rendelet 2. cikke is említi, az a vállalkozás vagy a vállalkozások azon társulása, amely a Szerződés 81. cikkének (3) bekezdésében foglalt kedvezményt igénybe kívánja venni, köteles bizonyítani, hogy a bekezdésben foglalt feltételek teljesülnek. Következésképpen annak a személynek, aki az EK 81. cikk (3) bekezdésére hivatkozik, a feltételek teljesülését meggyőző ténybeli érvekkel és bizonyítékokkal kell alátámasztania (lásd a Törvényszék T-168/01. sz., GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-2969. o.] 235. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 197 A Bizottságnak megfelelő módon meg kell vizsgálnia ezeket az érveket és bizonyítékokat, vagyis meg kell állapítania, hogy bizonyítják-e az EK 81. cikk (3) bekezdése alkalmazási feltételeinek teljesülését. Egyes esetekben ezek az érvek és bizonyítékok természetüknél fogva a Bizottság magyarázatát vagy indokolását igényelhetik, amelynek elmulasztása esetén megállapítható, hogy az EK 81. cikk (3) bekezdésére hivatkozó személy az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek eleget tett. A Bizottságnak hasonló esetben meg kell cáfolnia ezeket az érveket és bizonyítékokat (lásd a fenti 196. pontban hivatkozott GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 236. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 198 Mivel nem lehet elkülönülten megítélni, hogy a Bizottság megfelelt-e a fenti 197. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak, a jelen jogalap mindkét részét együttesen kell vizsgálni.
- 199 A vállalkozások társulása által hozott valamennyi döntés, amely a céljában vagy hatásában a versenyt korlátozza, főszabály szerint mentességben részesülhet az EK 81. cikk (3) bekezdése alapján (lásd ebben az értelemben a fenti 196. pontban hivatkozott GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 233. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 200 E rendelkezés alkalmazása bizonyos, egyszerre szükséges és elégséges feltételek fennállásától függ. Elsősorban a vállalkozások társulásai által hozott döntésnek vagy döntéseknek hozzá kell járulniuk az érintett áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, másodsorban lehetővé kell tennie a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből, harmadsorban nem róhat a részt vevő vállalkozásokra olyan korlátozásokat, amelyek nem elengedhetetlenek, és negyedsorban nem teheti lehetővé ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt (lásd ebben az értelemben a fenti 196. pontban hivatkozott GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 234. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 201 Emlékeztetni kell arra, hogy az EK 81. cikk (3) bekezdésének alkalmazásával hozott határozat megsemmisítése iránti kérelem alapján eljáró bíróság, mivel összetett gazdasági értékelésről van szó, olyan felülvizsgálatot folytat le, amely lényegében arra korlátozódik, hogy a tényállás helyesen került-e megállapításra, nem követtek-e el nyilvánvaló értékelési hibát, és helyes-e a tényekből levont jogi értékelés (lásd a fenti 196. pontban hivatkozott GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 241. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 202 E bíróságnak nem csupán a hivatkozott bizonyítékok tárgyi pontosságát, megbízhatóságát és következetességét kell vizsgálnia, hanem azt is ellenőriznie kell, hogy azok az adott összetett helyzet értékelésénél figyelembe veendő összes releváns adatot magukban foglalják-e, valamint hogy e bizonyítékok alátámasztják-e a belőlük levont következtetéseket. Ezzel szemben e bíróság nem helyettesítheti a jogszerűségi felülvizsgálatra eléterjesztett határozatot hozó szerv gazdasági jellegű értékelését a sajátjával (a fenti 196. pontban hivatkozott GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 242. és 243. pontja).
- 203 Ami az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltétel bizottsági vizsgálatát illeti, a felperesek azt róják a Bizottság terhére, hogy arra a kérdésre összpontosított, hogy kifejezetten a MIF eredményezett-e műszaki és gazdasági fejlődést, noha a MasterCard rendszer valamennyi előnyét figyelembe kell venni. Úgy érvelnek, hogy az első feltétel még abban az esetben is mindenképpen

teljesült, ha a MIF-et önállóan kellene vizsgálni, tekintve a MasterCard rendszer termelésének maximalizálását, amelyet a MIF tesz lehetővé. E tekintetben a felperesek azt kifogásolják, hogy a Bizottság nem vette figyelembe azokat a kedvező hatásokat, amelyeket a MIF a kibocsátási piacra gyakorol, és túlzott bizonyítási terhet rótt rájuk, noha elismeri, hogy a MIF hozzájárulhat a műszaki és gazdasági fejlettségi szint javításához.

- 204 Egyes beavatkozók a MIF-nek betudható közvetlen és közvetett objektív előnyöket hangsúlyozzák. Ami a közvetlen előnyöket illeti, szerintük a kereskedők hasznot húznak abból, hogy a kibocsátó feldolgozza az ügyletet, és ők a fő haszonélvezői annak a fizetési garanciának, amely a kibocsátót terheli, és amelyet a MIF finanszíroz. Azt is megemlítik, hogy más fizetési módok nagyobb költséggel járnak a kereskedőkre nézve, amelyet szintén a fogyasztókra hárítanak. Ami a közvetett előnyöket illeti, annyiban hivatkoztak a halasztott terhelésű betéti kártyákhoz és a hitelkártyákhoz kapcsolódó ingyenes finanszírozási időszakokra, hogy ez ösztönözheti a vásárlásokat és emelheti azok összegét. Hivatkoztak arra is, hogy e kérdés megközelítésében különbség van a megtámadott határozat és a Visa II határozat között. Szerintük az indokolás hiányát eredményezi, hogy a Bizottság nem adott magyarázatot e megközelítésbeli különbségre.
- 205 A Bizottság e jogalap elutasítását kéri. Egyes beavatkozók e bizottsági kérelem támogatása céljából vitatják, hogy a MIF-et azon előnyök ellenszolgáltatásának lehet tekinteni, amelyekben a kereskedők részesülnek.
- 206 Az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltétel szerint a mentesíthető megállapodásoknak „[hozzá kell járulniuk] az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához”. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a javítás nem azonosítható mindazon előnyök összességével, amelyet a felek a megállapodásból a termelési vagy forgalmazási tevékenységük tekintetében nyernek. E javításnak különösen olyan érzékelhető, objektív előnyökkel kell járnia, amelyek jellegüknél fogva ellensúlyozzák a megállapodás által a versenyben okozott hátrányokat (lásd a fenti 101. pontban hivatkozott Van den Bergh Foods kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 139. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 207 Már az elején el kell elutasítani azt a felperesi kifogást, amely azon alapul, hogy a Bizottság tévesen vizsgálta egyedül a MIF-et, anélkül hogy figyelembe vette volna, hogy a MasterCard rendszer összességében mennyiben járul hozzá a műszaki és gazdasági fejlődéshez, miközben elismeri, hogy valóban hozzájárul. Amennyiben ugyanis a MIF nem minősül járulékos korlátozásnak a MasterCard rendszerhez képest, a Bizottság jogszerűen vizsgálta, hogy vannak-e olyan érzékelhető, objektív előnyök, amelyeket kifejezetten a MIF eredményezett. Így az a körülmény, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (679) preambulumbekkezdésében elismeri, hogy az olyan kártyás fizetési rendszerek, mint a MasterCard rendszer, műszaki és gazdasági fejlődést jelentenek, nem befolyásolja azt a kérdést, hogy a MIF teljesíti-e az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltételt.
- 208 A megtámadott határozat (674)–(677) preambulumbekkezdéséből, amelynek tárgyszerűségét nem vitatják a felperesek, kitűnik, hogy a közigazgatási eljárásban felhozott felperesi érvelés a MIF azon szerepén alapul, amelyet a MasterCard rendszer két része, a „kibocsátási” és az „elfogadási” rész kiegyensúlyozásában játszik.
- 209 Ez az érvelés lényegében azon a feltevésen alapul, hogy a kibocsátó és az elfogadó bankok közös szolgáltatást nyújtanak, amely közös költségekkel jár (első feltevés), és hogy a kibocsátó bankok viselik a rendszer költségeinek legnagyobb részét (második feltevés). Következésképpen ahhoz, hogy e bankok továbbra is terjesszék a fizetési kártyákat, és olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, amelyek vonzóvá teszik az említett kártyákat, szükség van arra, hogy a rendszer „elfogadási” részéből pénz áramoljon át a javukra. Ez a pénztovábbítás lehetővé teszi, hogy olyan egyensúlyi szint alakuljon ki, amelyen a MasterCard rendszer termelése eléri a maximumot (harmadik feltevés). A MasterCard rendszer e

maximalizálása eredményezi azt a műszaki és gazdasági fejlődést, amelyet a rendszer jelent. A felperesek által alkalmazott MIF meghatározásának módja lehetővé teszi a költségek optimális elosztását a rendszer „elfogadási” és „kibocsátási” része között.

- 210 Ami az első feltevést illeti, a fenti 175–177. pontban említettekhez hasonló okokból elegendő hangsúlyozni, hogy annak ellenére, hogy vannak kölcsönhatások a kártyakibocsátási és a kártyás tranzakciók elfogadására irányuló tevékenységek között, a Bizottság nem követett el nyilvánvaló értékelési hibát, amikor a megtámadott határozat (681) és (682) preambulumbekzdésében elutasította a közös szolgáltatáshoz kapcsolódó közös költségek minősítést, amelyet a felperesek terjesztettek elő.
- 211 Ami a második feltevést illeti, amint arra a Bizottság a megtámadott határozat (686) preambulumbekzdésében is lényegében felhívta a figyelmet, elegendő hangsúlyozni, hogy a felperés a kibocsátási és elfogadási tevékenység részleges bemutatásán alapul, amely csak a kibocsátó bankok által viselt költségeket veszi figyelembe, és a fenti 106–108. pontban hangsúlyozott jelentőségük ellenére mellőzve a kártyakibocsátási tevékenységükből elért bevételeket vagy más gazdasági előnyöket.
- 212 Végül, ami a harmadik feltevést illeti, hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság a felperesek által szolgáltatott bizonyítékokat elégtelen bizonyító erejűkre hivatkozva nem csupán elutasította, hanem azt is hangsúlyozta a megtámadott határozat (702)–(708), illetve (709)–(724) preambulumbekzdésében, hogy mind a MasterCard rendszer működése, mind a MIF megállapításának módszere nagyban eltér attól az elméleti modelltől, a Baxter-modelltől, amelyre a felperesek az érvelésüket alapozzák.
- 213 Így különösen a MasterCard rendszernek a Baxter-moddal való összehasonlítását illetően a Bizottság rámutatott egy alapvető különbségre annak kapcsán, hogy a kereskedők milyen okokból fogadják el a fizetési kártyákat. Míg a Baxter-modellben a kereskedők lényegében szabadon fogadják el az említett kártyákat, tekintettel azokra az előnyökre, amelyeket az e fizetési módhoz kötődő szolgáltatások jelentenek számukra, a gyakorlatban az a kényszer is ösztönzi őket, amelyet a fogyasztók e fizetési mód iránti kereslete, és annak veszélye jelent, hogy ennek a fizetési módnak az elutasítása vagy hátrányos megkülönböztetése ügyleti veszteséggel járhat.
- 214 Ami a MIF meghatározása során követett módszereket illeti, a Bizottság a felperesek által követett gyakorlat és a Baxter-modell közötti különbségeket emelte ki.
- 215 A hitelkártyákra és a halasztott terhelésű betéti kártyákra vonatkozó módszer (MasterCard Standard Interchange Methodology, a megtámadott határozat (710)–(718) preambulumbekzdése) kapcsán a Bizottság fő kifogása a kártyabirtokosok és a kereskedők e fizetési mód iránti keresletének alakulására vonatkozó elemzés gyengeségére vonatkozik, noha itt a Baxter-modell egyik lényeges eleméről van szó. Így a kereskedők által támasztott keresletet egyszerűen ahhoz viszonyítva becsülték meg, hogy mekkora lenne egy üzleti kártyarendszer kialakításának költsége. A Bizottság rámutat az ilyen elemzés korlátaira, mivel a kereskedők közül senki nem akar és nem is tud üzleti kártyarendszert létrehozni. Ami a kártyabirtokosok által támasztott keresletre vonatkozó elemzést illeti, a Bizottság úgy érvel, hogy a felperesek nem mérték fel e kereslet változását, hanem csak a kibocsátó bankok által nyújtott információkra hagytakoztak.
- 216 A betéti kártyákra vonatkozó módszer (Global MasterCard Debit Interchange Fee Methodology, a megtámadott határozat (719)–(724) preambulumbekzdése) kapcsán a Bizottság, miközben elismeri, hogy ez a módszer közelebb van a Baxter-modellhez, amennyiben a kibocsátással és az elfogadással felmerülő költségeket is figyelembe veszi, lényegében azt hangsúlyozza, hogy a módszer túlzottan előtérbe helyezi a kibocsátással felmerülő költségeket, mivel beleérti azokat a költségeket is, amely valamennyi fizetési mód sajátja, így a folyószámla-vezetés költségeit.

- 217 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy a Bizottság nyilvánvaló értékelési hiba elkövetése nélkül utasíthatta el az annak igazolására felhozott felperesi érvelést, hogy a MasterCard rendszerből származó objektív előnyök a MIF szerepének köszönhetőek.
- 218 Konkrétabban pedig a fenti 210–215. pontból az következik, hogy a felperesek megközelítése arra törekszik, hogy egyrészt a kibocsátó bankok által viselt költségeket túlértékelje, másrészt a kereskedők számára az e fizetési módból adódó előnyöket ne értékelje megfelelően.
- 219 E következtetést nem kérdőjelezi meg az a felperesi érvelés sem, amely azon alapul, hogy nagy számban szolgáltatott olyan gazdasági bizonyítékokat, amelyek alátámasztják érvelésük megalapozottságát. Ennek keretében a felperesek a kiegészítő kifogásközlésre adott válaszuk releváns részeire és az ahhoz csatolt gazdasági bizonyítékokra, valamint az A.13 és az A.14 mellékletre hivatkoznak. A Visa II határozat (83) preambulumbekzdésében szereplő bizottsági megállapításra is emlékeztetnek, amely szerint „minél több a kereskedő a rendszerben, annál hasznosabb a rendszer a kártyabirtokosok számára, és fordítva”, amit a felperesek az érvelésük megalapozottságának elismeréseként értelmeznek.
- 220 E tekintetben, amint a Bizottság lényegében a megtámadott határozat egyik mellékletében is kifejtette, amely a felperesek által szolgáltatott gazdasági bizonyítékok cáfolatáról szól (a megtámadott határozat 4. mellékletének 10. pontja), feltéve hogy e körülményekből levezethető, hogy a MIF hozzájárul a MasterCard rendszer termelésének növekedéséhez, hangsúlyozni kell, hogy ez nem elegendő annak igazolására, hogy a MIF megfelel az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt első feltételnek.
- 221 Ugyanis meg kell állapítani, hogy a MasterCard rendszer termelése növekedésének elsődleges haszonhúzója a MasterCard fizetési szervezet és az abban részt vevő bankok. Ugyanakkor, amint a fenti 206. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt első feltétel szerinti javítás nem azonosítható mindazon előnyök összességével, amelyet a felek a megállapodásból a termelési vagy forgalmazási tevékenységük tekintetében nyernek.
- 222 Ami a kereskedőket illeti, ha a forgalomban lévő kártyák számának növekedése hasznosabbá teheti a MasterCard rendszert a számukra, e növekedés azzal is járhat, hogy csökkentheti azt a nyomást, amelyet saját maguk gyakorolhatnak a MIF összegére, következésképpen ez növelheti a felperesek piaci erejét. Ésszerűen ugyanis arra a következtetésre lehet jutni, hogy annak kockázata, hogy e fizetési eszköz elutasítása vagy hátrányos megkülönböztetése kedvezőtlen hatással lehet a kereskedők ügyfélkörére, annál magasabbnak bizonyul, minél nagyobb a forgalomban lévő kártyák száma.
- 223 Ez az okfejtés található lényegében a megtámadott határozat (729) és (730) preambulumbekzdésében. Míg ugyanis a (729) preambulumbekzdése elismeri, hogy „főszabály szerint az olyan kártyafizetési rendszerben, amelyet közvetett hálózati külsőségek jellemeznek, a bankközi díjak segíthetnek abban, hogy a felhasználók számára maximalizálják a hálózat hasznosságát”, a (730) preambulumbekzdés azt is hangsúlyozza, hogy a MIF-et azért is alkalmazzák a bankok, hogy „növeljék hatékonyságukat, illetve abból bevételhez jussanak”.
- 224 Ami a Visa II határozat (83) preambulumbekzdésében szereplő hivatkozást illeti, meg kell jegyezni, hogy bár a Bizottság ott elismerte, hogy a Visa rendszer hasznossága minden egyes felhasználói csoport számára a más csoporthoz tartozó felhasználók számától függött, azt is hangsúlyozta, hogy nehéz volt meghatározni az egyes felhasználói csoportok tekintetében a Visa kártyás fizetés átlagos marginális hasznosságát, és kiemelte annak szükségességét, hogy találni kell egy elfogadható helyettesítő mutatót, amely aggályait lefedi, amelyek között az is szerepelt, hogy a MIF-et olyan mértékben állapítják meg, amely alkalmas „a bevételek növelésére” (a Visa II határozat (80) preambulumbekzdése). Következésképpen, amennyiben a Visa által alkalmazott MIF mentesült, ez nem kizárólag azon az alapon történt, hogy hozzájárult a rendszer termelésének növekedéséhez, hanem azért, mert azt három költségcsoport alapján határozták meg, amelyek olyan szolgáltatások

kapcsán merültek fel, amelyeket úgy lehetett minősíteni, hogy legalább részben a kereskedők javát szolgálják, azaz a tranzakciók feldolgozásának költsége, a „fizetési garancia” nyújtásának költsége és az ingyenes finanszírozási időszak költsége (a Visa II határozat (84) és (85) preambulumbekzdése).

- 225 Márpedig a felperesek a keresetlevél egyik lábjegyzetében azt állítják, hogy „az eddig benyújtott és nem vitatott bizonyítékok azt mutatják, hogy a bankközi díj egy kicsit több mint kétharmad részét teszi ki a fizetési garancia, az ingyenes finanszírozási időszak költségeinek és a kezelési költségeknek [...] és egyáltalán nem tartalmazza több más olyan előny díját sem, mint amilyenek például a növekvő eladások és a cash flow előny, amelyekhez szintén hozzájutnak a kereskedők”, hangsúlyozni kell, hogy ezt az állítást semmi nem támasztja alá, ami alapján ellenőrizhető lenne a hitelessége.
- 226 Meg kell tehát állapítani, hogy olyan bizonyíték hiányában, amely alátámasztaná, hogy kellően szoros kapcsolat van a MIF és azon objektív előnyök között, amelyekben a kereskedők részesülnek, az a körülmény, hogy a MIF hozzájárulhat a MasterCard rendszer termelésének növekedéséhez önmagában nem alkalmas annak igazolására, hogy az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltétel teljesült.
- 227 A felperesek azt is a Bizottság terhére róják, hogy nem vette figyelembe azokat az előnyöket, amelyeket egyrészt a MIF biztosít a kártyabirtokosok számára, másrészt pedig amelyek a MIF tekintetében „árszabályozóként” működnek.
- 228 Ami az első kifogást illeti, kétségtelen, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy azok az érzékelhető objektív előnyök, amelyekre az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltétel vonatkozik, nemcsak az érintett piacon, hanem olyan más piacokon is kialakulhatnak, amelyen az érintett megállapodás kedvező hatású lehet, akár, általánosabban, minden olyan szolgáltatás számára, amelynek minősége vagy hatékonysága javulhat az említett megállapodás megléte folytán (a Törvényszék T-86/95. sz., Compagnie générale maritime és társai kontra Bizottság ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1011. o.] 343. pontja és a fenti 196. pontban hivatkozott GlaxoSmithKline Services kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 248. pontja). Mivel azonban a fizetési kártyákkal érintett felhasználói csoport egyikét a kereskedők képezik, még az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt második feltétel megléte is szükségképpen azt jelenti, hogy az ő tekintetükben is ki kell mutatni, hogy a MIF-nek érzékelhető objektív előnyei vannak.
- 229 Következésképpen, mivel ilyen bizonyítékot nem hoztak fel, mindenképpen hatástalan az a felperesi kifogás, amely arra vonatkozik, hogy a Bizottság nem vette kellően figyelembe, hogy a MIF előnyökkel jár a kártyabirtokosokra nézve.
- 230 Ami a második kifogást illeti, amely a jelen jogalap első részében kifejtett érvelés ismétlése, a felperesek, valamint több beavatkozó lényegében azt állítja, hogy a közigazgatási eljárásban kifejtett érvelésnek azt kellett volna eredményeznie, hogy az ezzel kapcsolatos ellenbizonyítás terhe a Bizottságra száll. Azt is kifogásolják, hogy a Bizottság arra kötelezte őket, hogy különös szinten igazolják a MIF megállapítását. Végül a felperesek és egyes beavatkozók – lényegében annak hangsúlyozása érdekében, hogy nem volt elég adat ahhoz, hogy meg lehessen felelni a Bizottság által megkövetelt gazdasági bizonyítási szintnek – arra a körülményre hivatkoznak, hogy a Bizottság a megtámadott határozatot követően közbeszerzési eljárást indított „a különböző fizetési módok elfogadásának költségei és előnyei a kereskedők számára” című tanulmány tárgyában.
- 231 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság nem szegte meg a fenti 197. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatban kifejtett kötelezettségét, amikor megvizsgálta és jogszerűen elutasította a közigazgatási eljárásban kifejtett felperesi érvelés megalapozottságát.

- 232 Ami azt az állítás illeti, miszerint nem volt elég adat ahhoz, hogy meg lehessen felelni a Bizottság által megkövetelt gazdasági bizonyítási szintnek, még ha valós is lenne, nem jelenti azt, hogy a bizonyítási teher könnyebbé válik, vagy megfordul, amint azt látszólag a felperesek állítják. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az ilyen nehézség olyannak tekinthető, mint amely a közigazgatási eljárásban kifejtett felperesi érvelés jellegéből ered.
- 233 Így, mivel nem tudta pontosan igazolni azoknak az előnyöknek a terjedelmét, amelyek igazolhatnák a kereskedők pénzügyi ellentételezését a kibocsátó bankok által felszámított díjakkal szemben, ésszerűen tekinthető úgy, hogy a felperesekre hárul annak bizonyítása, hogy a MIF megfelelt az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltételnek, és rájuk hárul azon szolgáltatások nevesítése, amelyeket a betéti kártyákat, a halasztott terhelésű betéti kártyákat vagy hitelkártyákat kibocsátó bankok nyújtanak, és amely szolgáltatások objektív előnyöket jelenthetnek a kereskedők számára. Az ő feladatuk az is, hogy bizonyítsák, hogy elég egyértelmű összefüggés van az e szolgáltatások nyújtása során felmerülő költségek és a MIF összege között. Ami az utolsó pontot illeti, hangsúlyozni kell, hogy e költségek kimutatása során nem lehet elvonatkoztatni olyan más bevételektől, amelyekhez a kibocsátó bankok e szolgáltatások nyújtása kapcsán jutnak, illetve nem számíthatók be olyan költségek, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül e szolgáltatásokhoz.
- 234 Mivel a fenti 214–218. pontban említett okokból a Bizottság nyilvánvaló értékelési hiba elkövetése nélkül juthatott arra a következtetésre, hogy sem a hitelkártyákra, sem a halasztott terhelésű betéti kártyákra, sem pedig a betéti kártyákra vonatkozó módszer nem volt alkalmas annak bizonyítására, hogy az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltétel teljesült, az a körülmény, amelyet több beavatkozó is hangsúlyozott, hogy a MIF a kereskedőknek nyújtott egyes előnyök ellentételezését jelenti, a jelen eset körülményei között nem bizonyíthatja, hogy a MIF megfelel e rendelkezés feltételeinek.
- 235 Hasonlóképpen nem lehet a Bizottsággal szemben felhozni, hogy a MIF-nek az EK 81. cikk (3) bekezdése szerinti elemzése során magyarázat nélkül tért el a Visa II határozatban elfoglalt álláspontjától, mivel a Bizottság a Visa II határozatban olyan számítási módszer alapján adott mentességet, amely a MIF összegét a kereskedőknek nyújtott egyes különleges előnyökre korlátozta, ami megkülönbözteti az említett határozat meghozatalának jellemző körülményeit a jelen ügybeliektől.
- 236 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltételre vonatkozó bizottsági okfejtés jogszerűtlen. Mivel ahhoz, hogy alkalmazhatók legyenek, az e cikkben szereplő feltételeknek együttesen kell fennállniuk, el kell utasítani a jogalap második részét, anélkül hogy szükséges lenne vizsgálni azokat a felperesi kifogásokat, amelyek az e cikkben alapuló bizottsági elemzés más szempontjaira vonatkoznak.
- 237 Következésképpen el kell utasítani a jogalap első részét is, amely a felperesekre háruló túlzott bizonyítási terhen alapul. Ugyanis a fenti fejtegetésekből következik, hogy a Bizottság megvizsgálta a felperesek által felhozott érveket és bizonyítékokat, és a jelen eset körülményei között joggal állapíthatta meg, hogy azok nem voltak alkalmasak annak igazolására, hogy teljesültek az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt alkalmazási feltételek. Mivel a Bizottság joggal állapíthatta meg, hogy a felperesek nem szolgáltatott bizonyítékot az általuk hivatkozott mentesülésre, szintén el kell utasítani azt az állítást, amely az *in dubio pro reo* elvének megsértésén alapul.

3. A harmadik jogalapról, amely azon alapul, hogy a Bizottság – mivel a MasterCard fizetési szervezetet tévesen minősítette vállalkozások társulásának – megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését

- 238 A felperesek a beavatkozók támogatásával azt kifogásolják, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vett vállalkozások társulásáról van szó, mivel nem vette figyelembe azokat a változásokat, amelyeket a tőzsdei bevezetés idézett elő a MasterCard szervezeti felépítésében és irányításában, pedig ebből az következik, hogy a bankok már nem gyakorolnak

ellenőrzést felette, és a MasterCard egyoldalúan dönt a MIF-ről. Különösen úgy érvelnek, hogy releváns körülmény, hogy ellenőrzik-e a bankok, vagy sem. Szerintük a Bizottság tévesen állította azt is, hogy az európai bankok az európai igazgatótanácson keresztül a tőzsdei bevezetést követően is felelősek maradtak a MasterCard fizetési szervezet európai tevékenységéért.

- 239 Ezenkívül a felperesek és több beavatkozó kifogásolta a Bizottság által alkalmazott kritériumot, miszerint a MIF rögzítése tekintetében érdekközösség van a MasterCard fizetési szervezet és a bankok között. Azt hozzák fel a Bizottsággal szemben, hogy nem bizonyította, hogy a MasterCard fizetési szervezet nem a MasterCard részvényesei, hanem továbbra is a bankok érdekében vagy nevében járt el a MIF rögzítéskor. Az egyik beavatkozó azt is hangsúlyozza, hogy e kritériumot nem támasztja alá bírósági precedens. Több beavatkozó úgy érvel, hogy ők semmilyen módon nem tudják befolyásolni a MasterCard fizetési szervezet eljárását, és őket ügyfélként kezelik.
- 240 A Bizottság a jogalap e részének elutasítását kéri.
- 241 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 81. cikket alkalmazni kell a társulásokra is, amennyiben saját vagy tagvállalkozásaik tevékenysége olyan hatások kiváltására irányul, amelyekre e cikk vonatkozik (lásd a Törvényszék T-193/02. sz., Piau kontra Bizottság ügyben 2005. január 26-án hozott ítéletének [EBHT 2005., II-209. o.] 72. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 242 Arra is emlékeztetni kell, hogy a „megállapodás”, a „vállalkozások társulásai által hozott döntés” és az „összehangolt magatartás” kifejezések szubjektív szempontból az összejátszás azonos jellegű formáit jelentik meg, és csak intenzitásuk, valamint megjelenési formájuk vonatkozásában különböztethetők meg egymástól (a Bíróság C-8/08. sz., T-Mobile Netherlands és társai ügyben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4529. o.] 23. pontja).
- 243 Különösen a „vállalkozások társulásai által hozott döntés” kifejezést illetően, amint Léger főtanácsnok is hangsúlyozta a Bíróság C-309/99. sz., Wouters és társai ügyben 2002. február 19-én hozott ítéletéhez kapcsolódó indítványának (EBHT 2002., I-1577. o., I-1582. o.) 62. pontjában, e kifejezés arra irányul, hogy a vállalkozások ne vonhassák ki magukat a versenyszabályok hatálya alól önmagában azon forma miatt, amelyben magatartásukat egyeztetik a piacon. Ezen elv érvényesülésének biztosítása céljából az EK 81. cikk (1) bekezdése nemcsak a vállalkozások magatartásának egymás közötti egyeztetésének közvetlen módjait (megállapodások és összehangolt magatartás), hanem az intézményes együttműködési formákat is magában foglalja, azaz az olyan helyzeteket, amikor a gazdasági szereplők közös szervezeten vagy szervezen keresztül járnak el.
- 244 Következésképpen a jelen esetben azt kell vizsgálni, hogy a MasterCard fizetési szervezet a tőzsdei bevezetéssel bekövetkezett változások ellenére is a bankok magatartásának összehangolására irányuló intézményes forma maradt-e.
- 245 Elsősorban: bár nem vitatott, hogy a tőzsdei bevezetés óta a MIF-re vonatkozó döntéseket a MasterCard fizetési szervezet szervei hozzák, és hogy a bankok nem vesznek részt e döntési folyamatban, a megtámadott határozat meghozatalának időpontjában – amely a fenti 64. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján az e határozat jogszerűségének vizsgálatára irányadó időpont – rendelkezésre álló ténybeli és jogi elemekből mégis az következik, hogy a bankok a tőzsdei bevezetést követően továbbra is közös döntési jogkörben hoztak határozatot a MasterCard fizetési szervezet működésének lényeges szempontjairól mind nemzeti, mind európai szinten.
- 246 Először is, ami a MasterCard fizetési szervezet nemzeti szintű működését illeti, a Bizottság a megtámadott határozat (58)–(62) preambulumbekkezdésében, amelyekre ugyanezen határozat (359) preambulumbekkezdése is hivatkozik, megállapította, hogy a bankoknak joguk volt ahhoz, hogy olyan, meghatározott piacra vonatkozó nemzeti külön szabályokat fogadjanak el, amelyek részben a világszintű hálózati szabályokat helyettesítik. E szabályok között „találhatók a valamennyi belföldi tranzakcióra vonatkozó diszpozitív szabályok, beleértve azokat az ügyleteket is, amelyeket az érintett

országokon kívüli tagok fogadnak el” (a megtámadott határozat (60) preambulumbekzdése). A legszemléletesebb példa e nemzeti szinten gyakorolt döntési jogkörre a MIF helyett alkalmazandó nemzeti bankközi díjak megállapítása. A Bizottság a megtámadott határozat (61) preambulumbekzdésében azt is megjegyezte, hogy a felpereseknek nem kellett jóváhagynia vagy igazolnia az ilyen nemzeti szabályokat.

- 247 Másodszor a Bizottság joggal emelte ki a megtámadott határozat (50)–(57), (364) és (365) preambulumbekzdésében, hogy a tőzsdei bevezetést követően is fennmaradt az európai igazgatótanács, amely az európai bankok képviselőiből állt, és amelynek hatásköre „lényeges kérdések” eldöntésére terjedt ki, amelyek között szerepelt a csatlakozási kérelmek vizsgálata, a bíróságok, a régiók közötti működési szabályok, értékelések és díjak, amennyiben ezek nem kizáró hatásúak, régiók közötti termékek javítása és fejlesztése „amennyiben a termékfejlesztési kezdeményezések a verseny szempontjából érzékeny kérdéseket nem érintenek”, az éves költségvetés, a fölös pénzeszközök, valamint az együttes márkahasználatra és a szponzorkártyákra vonatkozó szabályok (a megtámadott határozat (52) preambulumbekzdése).
- 248 Kétségtelen, hogy az európai igazgatótanács, amint a felperesek is emlékeztetnek a beadványaikban, a világszintű igazgatótanács iránymutatásait követte, és döntési jogkörét el is veszthette. Ugyanakkor az a lehetőség, hogy a világszintű igazgatótanács például olyan iránymutatásokat bocsáthat ki, amelyek az európai igazgatótanács jogkörének korlátait pontosítják, nem változtat azon a körülményen, hogy utóbbi döntési jogkört gyakorol. Ugyanez vonatkozik arra a lehetőségre is, hogy a világszintű igazgatótanács maga gyakorolhatja az európai igazgatótanács jogait, vagy jogköreit elvonhatja, tekintettel a megtámadott határozat (55) és (56) preambulumbekzdésében említett szigorú különös feltételekre, amelyek ennek végrehajtását behatárolják.
- 249 Meg kell állapítani, hogy a bankok döntési jogkörének európai és nemzeti szintű fenntartása a MasterCard fizetési szervezeten belül meglehetősen viszonylagossá teszi azokat a következtetéseket, amelyeket a tőzsdei bevezetésből kell levonni. A megtámadott határozat meghozatalkor a MasterCard fizetési szervezet inkább úgy tűnt, hogy vállalkozások társulásaként működik tovább Európában, amelynek a bankok a nyújtott szolgáltatások tekintetében nemcsak az ügyfelei voltak, hanem közösen, decentralizált módon és jelentős mértékben részt vettek a döntési jogkör gyakorlásában.
- 250 Másodszorban a Bizottság lényegében joggal állapíthatta meg, hogy bár a bankok már nem ellenőrizték a MasterCardot a tőzsdei bevezetés óta, és már nem vettek részt a MIF összegének megállapításában, a MIF az ő érdekeiket tükrözte, mivel e tekintetben érdekközösség állt fenn a MasterCard fizetési szervezet és a bankok között.
- 251 Először is a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az érdekközösség vagy a közös érdek megléte releváns tényező annak megítélésben, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozások társulása által hozott döntésről van-e szó (lásd ebben az értelemben a Bíróság 45/85. sz., Verband der Sachversicherer kontra Bizottság ügyben 1987. január 27-én hozott ítélet [EBHT 1987., 405. o.] 29. pontját).
- 252 Másodszor a Bizottság joggal állapíthatta meg, hogy a bankoknak, beleértve az elfogadási piacon tevékenykedőket is, érdekében állt, hogy a MIF-et magasabb mértékben állapítsák meg.
- 253 Ugyanis utóbbiak, amint a Bizottság helyesen emelte ki a megtámadott határozat (383) preambulumbekzdésében, a MIF-nek köszönhetően hasznot húztak az alsó küszöbértékből, amelyet a fenti 134. pontban említett okokból könnyedén a kereskedőkre háríthattak. Így a MIF csak akkor jelentett költséget a bankok számára a kártyaelfogadói tevékenységük keretében, ha úgy döntöttek, hogy azt magukra vállalják. Ugyanakkor a fenti 162–164. pontból következik, hogy ilyen eset inkább csak kivételesen fordult elő.

- 254 Ezenkívül még ebben az esetben is ésszerűen arra lehet jutni, hogy a MIF a bankok bevételi forrása marad akkor is, ha kártyakibocsátási tevékenységet is folytatnak. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy sem a felperesek, sem a beavatkozók nem hoznak fel olyan bizonyítékot, amely cáfolná a megtámadott határozat (385) preambulumbekzdésében szereplő bizottsági megállapítás megalapozottságát, amely arra a tényre vonatkozik, hogy amiatt, hogy 2004. december 31-ig hatályban volt az a MasterCard rendszerbeli szabály, a NAWIR (No Acquiring Without Issuing Rule), amely arra kötelezte a tranzakciókat elfogadni kívánó bankokat, hogy kártyakibocsátási tevékenységet is végezzenek, szinte minden, elfogadó tevékenységet végző bank kártyakibocsátó is volt egyben, és ezen a jogcímen részesült a MIF-ből.
- 255 Harmadszor a Bizottság azt is joggal állapíthatta meg a megtámadott határozat (386) preambulumbekzdésében, hogy a MasterCard fizetési szervezetnek szintén érdekében állt, hogy magas szinten állapítsa meg a MIF-et, „mivel a tagsági díjak, amelyeket a koordinációs és hálózati szolgáltatásokért [a MasterCard és a konszolidált leányvállalatai számítottak] fel a bankoknak, a tranzakciókhoz kapcsolód[tak]” (a megtámadott határozat (386) preambulumbekzdése). Ugyanis a tranzakciók száma, következésképpen a MasterCard fizetési szervezet bevételei főként a bankok azon szándékától függött, hogy ajánlják-e a MasterCard kártyákat az ügyfeleknek. Tehát a MasterCard fizetési szervezet érdeke az volt, hogy olyan mértékben állapítsa meg a MIF-et, amelyet a bankok vonzónak találnak, amit a Bizottság a megtámadott határozat (461)–(498) preambulumbekzdésében említett körülmény is alátámaszt, miszerint a rendszerközi verseny az alacsonyabb mértékű MIF-et alkalmazó kártyarendszerek rovására zajlik.
- 256 Negyedszer a felperesi beadványokból következik, hogy nem tagadják a megtámadott határozat (389) preambulumbekzdésében szereplő állítás valóságát, amely állítás szerint „[a] tőzsdei bevezetést követő változások is azt mutatják, hogy [a MasterCard fizetési szervezet] figyelembe veszi a bankok tényleges érdekeit a [MIF] mértékének megállapítása során”. A felperesi érvelés inkább arra szorítkozik, hogy ők csak olyan szolgáltatóként működnek, amely megkísérli kielégíteni az ügyfelek, a kibocsátó bankok, az elfogadó bankok és a kereskedők igényeit.
- 257 Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy aligha lehet meggyőző egyazon szintre helyezni a bankokat a kereskedőkkel, amennyiben az utóbbiak esetében főként a kártyás tranzakciók árával szembeni maximális toleranciaküszöb a kérdés, amint a fenti 212–217. pontban is hangsúlyoztuk.
- 258 Azon felperesi érvelés sem tűnik meggyőzőnek, amely szerint a MasterCard fizetési szervezet a MasterCard tőzsdei bevezetése óta csak a részvényesek érdekeire van tekintettel. Amennyiben a MIF magasabb szinten való rögzítése hozzájárul ahhoz, hogy növekedjen a tranzakciók száma, ebből következően pedig kedvező hatást gyakorol a MasterCard fizetési szervezet bevételeire, ésszerűen arra a következtetésre lehet jutni, hogy nincs érdekellentét a MasterCard részvényesei és a bankok között.
- 259 Meg kell állapítani, hogy a fent említett két körülmény alapján, mégpedig, hogy a MasterCard fizetési szervezeten belül a tőzsdei bevezetést követően is fennmaradt a bankok döntési jogköre, valamint hogy a MIF kérdésében érdekközösség volt a MasterCard és a bankok között, a Bizottság lényegében joggal vélhette úgy, hogy a MasterCard tőzsdei bevezetése által előidézett változások ellenére a MasterCard fizetési szervezet továbbra is a banki magatartás összehangolásának intézményesített formája maradt. Következésképpen helyesen járt el a Bizottság, hogy vállalkozások társulása által hozott döntésnek minősítette azokat a döntéseket, amelyeket a MasterCard fizetési szervezet szervei a MIF megállapítása kapcsán hoztak.
- 260 Ezért el kell utasítani a harmadik jogalapot, anélkül hogy meg kellene vizsgálni azokat a felperesi kifogásokat, amelyek azon más bizonyítékokra vonatkoznak, amelyekre a Bizottság a következtetése alátámasztására hivatkozott, illetve különösen amely arra vonatkozik, hogy a bankok elfogadták a MIF-fel kapcsolatos új szabályozási módot (a megtámadott határozat (394)–(396) preambulumbekzdése).

4. A negyedik jogalapról, amely azon alapul, hogy a megtámadott határozat eljárási és ténybeli hibák miatt jogsértő

261 A jelen jogalap két részből áll, és egyrészt a felperesek védelemhez való jogának megsértésén, másrészt pedig olyan ténybeli hibákon alapul, amelyek miatt a megtámadott határozat jogsértő.

a) A jogalap első részéről, amely a felperesek védelemhez való jogának megsértésén alapul

262 A felperesek négy kifogást terjesztenek elő, amelyekkel először is azt nehezményezik, hogy a Bizottság helytelenül járt el, amikor a tényállást közlő levélhez folyamodott, másodsor, hogy e levél nem egyértelmű, harmadszor, hogy új elemek vannak a megtámadott határozatban, negyedszer pedig azt a módot kifogásolják, ahogyan a Bizottság egyes nemzeti versenyhatóságokat tájékoztatott.

Az első kifogásról, amely azon alapul, hogy a Bizottság helytelenül járt el, amikor a tényállást közlő levélhez folyamodott

263 A felperesek azt róják a Bizottság terhére, hogy a második kiegészítő kifogásközlés helyett a tényállást közlő levélhez folyamodott. E tényállást közlő levél, mivel új jogi érveket és lényeges tényeket tartalmazott, meghaladta a bizonyítékok egyszerű, kiegészítő bemutatását.

264 A Bizottság a jelen kifogás elutasítását kéri.

265 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a védelemhez való jog tiszteletben tartása megköveteli, hogy a közigazgatási eljárás során az érintett vállalkozásoknak lehetőségük legyen megfelelően kifejteni álláspontjukat a tényállás és a hivatkozott körülmények valóságáról és jelentőségéről, valamint azokról a dokumentumokról, amelyeket a Bizottság a Szerződés megsértésének fennállására vonatkozó állításának alátámasztására felhasznált (a Bíróság 100/80-103/80. sz., *Musique Diffusion française* és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 2003., I-1825. o.] 10. pontja, és a C-310/93. P. sz., *BPB Industries* és *British Gypsum* kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., I-865. o.] 21. pontja).

266 Az 1/2003 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése tükrözi ezt az elvet, amennyiben előírja, hogy a feleknek kifogásközlést küldenek, amelyben minden olyan lényeges tényt egyértelműen meg kell jelölni, amelyre a Bizottság az eljárás e szakaszában hivatkozik (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., *Aalborg Portland* és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 67. pontját), lehetővé téve ezzel az érintettek számára, hogy ténylegesen megismerhessék azokat a magatartásokat, amelyeket a Bizottság részükről kifogásol, és hogy megfelelően védekezzenek még a Bizottság végső határozatának meghozatala előtt. Ez a követelmény teljesül akkor, ha a hivatkozott határozat az érintetteket nem teszi felelőssé a kifogásközlésben ismertetettektől eltérő jogsértésekért, és csak olyan tényeket állapít meg, amelyekről az érintettek kifejtették álláspontjukat (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-213/00. sz., *CMA CGM* és társai kontra Bizottság ügyben 2003. március 19-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-913. o.] 109. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

267 Mindezt elegendő azonban összefoglaló jelleggel megjelölni, és a határozatnak nem kell feltétlenül megegyeznie a kifogásközléssel (lásd ebben az értelemben a fenti 265. pontban hivatkozott *Musique Diffusion française* és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 14. pontját), mivel ez olyan előkészítő iratnak minősül, amelynek ténybeli és jogi megállapításai tisztán ideiglenes jellegűek (lásd ebben az értelemben a Bíróság 142/84. és 156/84. sz., *British American Tobacco* és *Reynolds Industries* kontra Bizottság egyesített ügyekben 1987. november 17-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 4487. o.] 70. pontját). Így elfogadhatók a kifogásközlés azon kiegészítései is, amelyeket a Bizottság a felek válaszáinak fényében tett, és amelyek érvelése igazolja, hogy a felek ténylegesen gyakorolni tudták

- védelemhez való jogukat. A Bizottság a megfogalmazott kifogások alátámasztása céljából a közigazgatási eljárásra figyelemmel felülvizsgálhatja és ki is egészítheti ténybeli vagy jogi érveit (lásd ebben az értelemben a Törvényszék fenti 228. pontban hivatkozott *Compagnie générale maritime* és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 448. pontját és a T-310/01. sz., *Schneider Electric* kontra Bizottság ügyben 2002. október 22-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-4071. o.] 438. pontját).
- 268 Így a kifogások kiegészítését csak akkor kell közölni az érintettekkel, ha a vizsgálatok eredménye arra készíti a Bizottságot, hogy új cselekményeket rójon a vállalkozások terhére vagy jelentősen módosítsa a kifogásolt jogsértések bizonyítékait (a fenti 266. pontban hivatkozott *Aalborg Portland* és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 192. pontja).
- 269 Végül arra is emlékeztetni kell, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a védelemhez való jog akkor sérül, ha fennáll a lehetőség, hogy a Bizottság által elkövetett szabálytalanság folytán az általa vezetett közigazgatási eljárás eltérő eredményre vezetett volna. A felperes vállalkozás nem akkor támasztja alá, hogy az ilyen jogsértésre sor került, ha azt bizonyítja, hogy a Bizottság határozatának tartalma más lett volna, hanem akkor, ha azt bizonyítja, hogy a szabálytalanság hiányában jobban biztosíthatta volna védelmét például azért, mert olyan dokumentumokat használhatott volna fel a védelmére, amelybe a közigazgatási eljárás során megtagadták a betekintést (lásd ebben az értelemben a *Bíróság C-194/99. P. sz., Thyssen Stahl* kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10821. o.] 31. pontját és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot, valamint a *C-407/08. P. sz., Knauf Gips* kontra Bizottság ügyben 2010. július 1-jén hozott ítéletének [EBHT 2010., I-6375. o.] 28. pontját).
- 270 A jelen esetben hangsúlyozni kell, hogy noha a Bizottság a kiegészítő kifogásközlés (202)–(213) preambulumbekzdésében a MasterCard fizetési szervezet tőzsdei bevezetést megelőző sajátosságaira hivatkozott annak megállapítása végett, hogy e szervezet vállalkozások társulásának minősült az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében, e kifogásközlés más részeiből levezethető, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a MasterCard bejelentett tőzsdei bevezetése nem befolyásolja azon következtetése megalapozottságát, hogy fennáll az EK 81. cikk megsértése. Így a (25) preambulumbekzdés hangsúlyozza, hogy a felperesek által benyújtott iratok nem bizonyítják, hogy az európai igazgatótanács a tőzsdei bevezetést követően elveszítette a MIF megállapítására vonatkozó jogkörét. Az említett kiegészítő kifogásközlés (28) preambulumbekzdésében a Bizottság bemutatta a tőzsdei bevezetés által előidézett változásokat, amelyek arra engednek következtetni, hogy a bankok az új szervezeti felépítésben is szerepet játszottak.
- 271 Noha a Bizottság által a kiegészítő kifogásközlésben hivatkozott egyik körülmény másnak bizonyult, mint ahogy azt a Bizottság végül a tőzsdei bevezetés kapcsán megítélte, azaz hogy az európai igazgatótanács nem tartotta meg a MIF megállapítására vonatkozó jogkörét, ettől függetlenül a kiegészítő kifogásközlés megengedte a felperesek számára, hogy kifejtsek álláspontjukat arról a bizottsági kifogásról, hogy a MasterCard rendszer vállalkozások társulásának minősül az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében, konkrétan pedig, hogy a tőzsdei bevezetés nem befolyásolja ezt a minősítést. Ebből logikusan következik, hogy a felpereseknek arra is lehetőségük volt, hogy azon a szóbeli meghallgatáson, amelyre a kiegészítő kifogásközlésre adott válaszukat követően került sor, e tekintetben is meghallgassa őket a Bizottság.
- 272 Azt, hogy a felpereseknek lehetőségük volt álláspontjuk kifejtésére a közigazgatási eljárás folyamán, alátámasztja az a körülmény is, hogy a kiegészítő kifogásközlésre adott válaszuk jelentős részét annak szentelték, hogy mennyiben befolyásolja az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságát a tőzsdei bevezetés.

273 Ezért a jelen eset körülményei között úgy kell tekinteni, hogy az, hogy a Bizottság kifogásközlés helyett a tényállást közlő levélhez folyamodott, nem jelenti a felperesek védelemhez való jogának megsértését, mivel a Bizottság csak arra volt köteles, hogy ismertesse azokat a bizonyítékokat, amelyeket fel kívánt használni annak érdekében, hogy cáfolja a felperesek közigazgatási eljárás folyamán előterjesztett érveit.

274 Ezért e kifogást el kell utasítani.

A második kifogásról, amely azon alapul, hogy nem egyértelmű a tényállást közlő levél

275 A felperesek szerint a tényállást közlő levél tartalma nem volt eléggé egyértelmű ahhoz, hogy megérthessék, hogyan akarja a Bizottság felhasználni az általa hivatkozott iratokat, annak ellenére, hogy felvilágosítást kértek a Bizottságtól és a meghallgatási tisztviselőtől is, amit a Bizottság is elismert az ellenkérelemben. Hivatkoznak az A.8.2 és A.20 mellékletekre, amelyek tartalmazzák a Bizottsággal e kérdésről folytatott levelezést. Szerintük az egyértelműség hiánya a védelemhez való jog megsértését okozta.

276 E kifogás elfogadhatósága kapcsán a felperesek úgy érvelnek, hogy a keresetlevél kifejti, hogy miért nem volt megfelelő a tényállást közlő levél, és a mellékletek a bizonyíték szolgáltatására korlátozódtak.

277 A Bizottság úgy véli, hogy a jelen kifogás elfogadhatatlan.

278 Meg kell állapítani, hogy a felperesek érvelése nagyon tömören van megfogalmazva a felperesi keresetlevélben. Így a keresetlevél 122. pontjában általában azt kifogásolják, hogy a Bizottság nem adott meg „a felpereseknek minden szükséges felvilágosítást ahhoz, hogy megértsék, hogyan kívánja majd felhasználni azokat az iratokat, amelyekre a [tényállást közlő levélben] hivatkozott”. A 123. pont azt említi, hogy a felperesek „nagy nehézségek árán tudtak csak értelmes választ adni”. Végül a 124. pont szerint a felperesek „legalább húsz olyan példát találtak [a tényállást közlő levélben], ahol a Bizottság nem fejtette ki, hogy hogyan fogja az általa hivatkozott bizonyítékokat felhasználni”. Maga a keresetlevél azonban nem említi egyetlen példát sem. Ugyanígy nincs benne olyan információ, amely alapján meg lehet ítélni azokat a „nehézségeket”, amelyekre a felperesek hivatkoznak.

279 Ezenkívül a keresetlevél A.8.2 mellékletére („A [felperesi] jogtanácsos és a Bizottság közötti levélváltás”) és a keresetlevél A.20 mellékletére („A [felperesi] jogtanácsos és a Bizottság között 2007. április 17-től [...] július 12-ig zajlott levélváltás arról, hogy nem volt megfelelő a tényállást közlő levél”) való utalás sem pótolhatja a keresetlevél hiányosságait e tekintetben.

280 Meg kell állapítani, hogy a felperesek pusztán általános jelleggel hivatkoztak az A.20 mellékletre. A fenti 68–70. pontban kifejtett okokból e mellékletet nem lehet figyelembe venni.

281 Ami az A.8.2 mellékletet illeti, úgy lehet tekinteni, hogy a felperesek e melléklet meghatározott részére hivatkoznak, amely a felperesek 2007. április 13-i levelét tartalmazza, így annak tartalma figyelembe vehető. Ugyanakkor az áttanulmányozása után úgy tűnik, hogy az csak a tényállást közlő levél a felperesek szerint „nem egyértelmű” és a Bizottsággal tisztázandó egyes részeinek felsorolását tartalmazza. Ezért meg kell állapítani, hogy pusztán e felsorolás tanulmányozása alapján, erre vonatkozó pontosabb felperesi érvelés hiányában nem lehet megállapítani, hogy az egyértelműség állítólagos hiánya előidézhette-e a felperesek védelemhez való jogának megsértését.

282 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy a jelen kifogást mint elfogadhatatlant el kell utasítani az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja alapján, mivel nem tartalmazza azokat a lényeges elemeket, amelyek lehetővé teszik a Törvényszék számára, hogy felülvizsgálatot gyakorolhasson, a Bizottság számára pedig azt, hogy védekezhesen.

A harmadik kifogásról, amely azon alapul, hogy új elemek vannak a megtámadott határozatban

- 283 A felperesek úgy érvelnek, hogy a megtámadott határozat először is új érveket, másodsorban pedig kiegészítő magyarázatokat, illetve bizonyítékokat tartalmaz, amelyeket nem állt módjukban vitatni. E tekintetben az A.21 mellékletre hivatkoznak („A védelemhez való [felperesi] jog Bizottság általi megsértése – A tőzsdei bevezetésre vonatkozó érvek, indokok és bizonyítékok”). A felperesek szerint itt is sérült a védelemhez való joguk.
- 284 A felperesek szerint e kifogás elfogadható, mivel az A.21 melléklet csak a kiegészítő kifogásközlés és a megtámadott határozat közötti eltérések felsorolására korlátozódik.
- 285 A Bizottság úgy véli, hogy e kifogás elfogadhatatlan, de legalábbis nem megalapozott.
- 286 Elsősorban, ami azokat a kifogásokat illeti, amelyek arra vonatkoznak, hogy új érvek vannak a megtámadott határozatban, elegendő hangsúlyozni, hogy ezek nem érintik a megtámadott határozat azon részeit, amelyek alapján megállapításra került, hogy a Bizottság a tőzsdei bevezetést követően is joggal tarthatta fenn a vállalkozások társulása által hozott döntésre vonatkozó minősítést.
- 287 Így azon következtetést illetően, miszerint a bankok továbbra is közös döntési jogkört gyakoroltak a MasterCard fizetési szervezet lényeges szempontjai tekintetében mind nemzeti, mind európai szinten, nem szerepel a keresetlevél A.21 mellékletében említett állítólagos új elemek között a bankok azon jogköre, hogy meghatározott piacra vonatkozó és a világszintű hálózati szabályokat részben helyettesítő nemzeti különbszabályokat fogadjanak el (a fenti 246. pont), vagy hogy az európai igazgatótanács fenntartotta azon jogkörét, hogy „lényeges kérdésekről” döntsön (a fenti 247. pont).
- 288 Így azon következtetést illetően, miszerint érdekközösség volt a MasterCard fizetési szervezet és a bankok között annak kapcsán, hogy a MIF-et magasabb mértékben állapítsák meg, az A.21 mellékletben nem cáfolja semmi azokat az érveket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a bankoknak érdekében állt, hogy a MIF-et magasabb mértékben állapítsák meg (a fenti 253. és 254. pont). E mellékletből pedig nem derül ki, hogy a megtámadott határozat (386) preambulumbekzdésében szereplő érv, amely szerint a MasterCard fizetési szervezetnek szintén érdekében állt, hogy a MIF-et magasabb mértékben állapítsa meg (a fenti 255. pont), első ízben a megtámadott határozatban jelent volna meg. Végül nem vitatják a megtámadott határozat (389) preambulumbekzdésében szereplő azon megállapítást sem, hogy a MasterCard fizetési szervezet figyelembe veszi a bankok tényleges érdekeit a MIF mértékének megállapítása során (a fenti 256. pont).
- 289 Másodsorban ugyanez érvényes azon kifogásokra is, amelyek arra vonatkoznak, hogy „új indoklás” van a megtámadott határozatban. Az egyetlen állítás, amely esetleg releváns lehet, a megtámadott határozat (360) preambulumbekzdésének megfogalmazását érinti, amely szerint a MasterCard fizetési szervezeten belül horizontális együttműködés volt a bankok között. Meg kell azonban állapítani, hogy a felperesek által kiemelt különbség csak igen kis részét érinti a bizottsági indokolásnak, de nem érinti az indokolásból következő megállapítás lényegét.
- 290 Harmadsorban, ami azokat a kifogásokat illeti, amelyek szerint a megtámadott határozatban kiegészítő magyarázatok, illetve bizonyítékok vannak, hangsúlyozni kell, hogy a keresetlevél A.21 mellékletében csak két olyan kifogás van, amely a bizottsági okfejtés releváns részeit érinti, de a bizottsági elemzést e részeken más olyan bizonyítékok is alátámasztják, amelyeket a felperesek nem vitatnak. Ilyen a megtámadott határozat (59) preambulumbekzdésében szereplő észrevétel, amely szerint a MasterCard fizetési szervezet igazgatósága előmozdította a horizontális döntéshozatalt a bankok között. Ugyanez vonatkozik a megtámadott határozat (354) preambulumbekzdésében szereplő következtetésre, amely szerint az európai bankok továbbra is felelősek maradtak az európai tevékenységekért, kivéve a versenyszabályok szempontjából érzékenynek ítélt kérdéseket.
- 291 Ezért e kifogást el kell utasítani.

A negyedik kifogásról, amely azon alapul, hogy nem tájékoztatták kellőképpen az egyes nemzeti versenyhatóságokat

- 292 A felperesek azt állítják, hogy a Bizottság elismeri, hogy a nemzeti versenyhatóságokkal nem egyformán közölték a kiegészítő kifogásközlésre adott választ, mivel közülük egyesek csak a szóbeli meghallgatás előtt egy munkanappal vették azt kézhez. A felperesek úgy érvelnek, hogy ha értesítették volna őket e késedelmes közlésről, kérték volna a szóbeli meghallgatás elnapolását. Szerintük itt sérelmet szenvedett a gondos ügyintézés elve, sérültek jogos elvárásaik, valamint sérült a védelemhez való joguk, amennyiben a megtámadott határozatot úgy hozták, hogy a felperesek védekező álláspontját nem érthették meg teljesen.
- 293 A Bizottság e kifogás elutasítását kéri.
- 294 Az 1/2003 rendelet 14. cikke szerint a Bizottság a tagállamok versenyhatóságainak képviselőiből álló tanácsadó bizottsággal egyeztet azt megelőzően, hogy olyan határozatot hozna, mint a jelen ügybeli.
- 295 Kétségtelen, hogy amennyiben a Bizottság által az [EK 81. cikk] és [az EK 82. cikk] alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 123., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.) 14. cikkének (3) bekezdése alapján „a Bizottság felkéri a tagállamok versenyhatóságait, hogy vegyenek részt a szóbeli meghallgatáson”, akkor elvárható, hogy a versenyhatóságok, vagy legalábbis azok, akik részt kívánnak venni a szóbeli meghallgatáson, még az említett meghallgatást megelőző ésszerű határidőn belül megismerhessék a felek írásbeli észrevételeit.
- 296 Ugyanakkor az, hogy egyes nemzeti versenyhatóságok a kiegészítő kifogásközlésre adott választ csak a szóbeli meghallgatás előtt egy munkanappal vették kézhez, nem jelent olyan jogsértést, amely a megtámadott határozat megsemmisítését eredményezheti.
- 297 Ugyanis az 1/2003 rendelet 14. cikkéből következik, hogy a tanácsadó bizottság fő feladata az, hogy írásos véleményt adjon az előzetes határozattervezetről. Márpedig a kiegészítő kifogásközlésre adott felperesi válasz késedelmes megküldése nem érinti a tanácsadó bizottság ülésének érvényességét, mivel a versenyhatóságok a kiegészítő kifogásközlésre adott választ megismerhették a bizottságon belüli konzultációjuk előtt is.
- 298 Ezenkívül, amint a Bizottság is joggal hangsúlyozza, a kiegészítő kifogásközlésre adott felperesi válasz késedelmes megküldése nem akadályozta a felpereseket abban, hogy álláspontjukat ismertessék a szóbeli meghallgatáson.
- 299 Ezért e kifogást, ebből következően pedig a jogalap első részét teljes egészében el kell utasítani.

b) A jogalap második részéről, amely a ténybeli hibák fennállásán alapul

- 300 A felperesek lényegében azt állítják, hogy a Bizottság egyes ténybeli hibái olyan jelentősek, hogy ezek miatt jogellenes a megtámadott határozat. Ennek keretében három kifogást hoznak fel, amelyek közül az első arra vonatkozik, hogy nyilvánvaló értékelési hiba van abban az összehasonlításban, amelyet a Bizottság a MasterCard rendszer és öt nemzeti rendszer között végzett, a második arra vonatkozik, hogy a Bizottság a közigazgatási eljárás folyamán beszerzett kereskedői nyilatkozatokat szelektív módon elemezte, a harmadik pedig arra vonatkozik, hogy alapvetően hibás a kereskedői piac felmérése.
- 301 A második és a harmadik kifogásra már választ adtunk a fenti 145–158. pontban. Ami az első kifogást illeti, emlékeztetni kell arra, hogy kellően igazolják az öt nemzeti rendszerrel való összehasonlításon kívül más bizonyítékok, illetve érvek is azon következtetés megalapozottságát, hogy a MIF nem volt objektíve szükséges. Tehát e kifogást – legalábbis – mint hatástalant el kell utasítani.

302 Tehát a második részt, következésképpen a jelen jogalapot, valamint a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelmet is el kell utasítani.

B – A megtámadott határozat 3., 4., 5. és 7. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről

303 A felperesek másodlagosan a megtámadott határozat 3., 4., 5. és 7. cikkének megsemmisítését kérik.

304 A megtámadott határozat 3. cikkében a Bizottság arra kötelezte a felpereseket, hogy hat hónapon belül hivatalosan is töröljék a szóban forgó MIF-et, módosítsák a társulás hálózati szabályait, és helyezték hatályon kívül a MIF-re vonatkozó összes döntést. A 4. cikk arra kötelezte a felpereseket, hogy hat hónapon belül tájékoztassák a társulás hálózati szabályainak változásáról a MasterCard rendszerhez csatlakozott pénzügyi intézményeket, valamint elszámolóházakat és elszámoló bankokat, amelyek az EGT-ben végzett tranzakciókban érintettek. Az 5. cikk arra kötelezte a felpereseket, hogy tegyék közzé az interneten a megtámadott határozat összefoglalóját. Végül a megtámadott határozat 7. cikke előírja, hogy a határozatban előírt bármely kötelezettség nemteljesítése esetén a Bizottság a világméretű napi összforgalmuk 3,5%-ának megfelelő bírságot szab ki.

305 Meg kell állapítani, hogy bár a felperesi kereseti kérelem címe a megtámadott határozat 3., 4., 5. és 7. cikkének megsemmisítésére hivatkozik, az e kérelem alátámasztására szolgáló egyetlen jogalap keretében felhozott felperesi érvek csak a megtámadott határozat 3. és 7. cikkére vonatkoznak.

306 Az 1/2003 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Ha [a] Bizottság megállapítja [az EK 81. cikk] vagy [az EK 82. cikk] megsértését, határozatban felszólíthatja, az érintett vállalkozásokat és vállalkozások társulásait, hogy fejezzék be a jogsértést. E célból az elkövetett jogsértéssel arányos, a jogsértés tényleges megszüntetéséhez szükséges mértékű, magatartásra vonatkozó vagy szerkezeti jogorvoslati intézkedéseket tehet. Szerkezeti jogorvoslati intézkedéseket csak akkor lehet megtenni, ha nem áll rendelkezésre ugyanolyan hatékony, magatartásra vonatkozó jogorvoslat, vagy ha az ugyanolyan hatékony, magatartásra vonatkozó jogorvoslat az érintett vállalkozás számára nagyobb terhet jelent, mint a szerkezeti jogorvoslati intézkedések [...]”

307 Az 1/2003 rendelet 24. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint: „[a] Bizottság határozat útján a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira a határozatban megjelölt naptól számítva, az előző üzleti évben bonyolított átlagos napi forgalmuk 5%-át meg nem haladó mértékű kényszerítő bírságot szabhat ki [...] annak kikényszerítése érdekében, hogy [...] a 7. cikk értelmében hozott határozattal összhangban szüntessék meg [az EK 81. cikk vagy az EK 82. cikk] megsértését”.

308 A jogalap első részében a felperesek úgy érvelnek, hogy a megtámadott határozat indokolása hiányos a Bizottság által a megtámadott határozat 3. cikkében előírt korrekciós intézkedés és a határozat 7. cikkében szereplő kényszerítő bírság tekintetében.

309 Emlékeztetni kell arra, hogy az EK 253. cikkben előírt indokolásnak igazodnia kell a szóban forgó jogi aktus természetéhez, és világosan és egyértelműen ki kell fejtenie a jogi aktust megalkotó intézmény érvelését úgy, hogy az érintettek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, és a bíróság felülvizsgálatot gyakorolhasson. Az indokolási kötelezettséget az adott ügy körülményei alapján kell értékelni, többek között a jogi aktus tartalma, a felhozott indokok jellege, csakúgy mint a címzetteknek vagy egyéb, a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett személyeknek a magyarázatokhoz fűződő érdekei alapján. Az indokolásnak nem kell megjelölnie az összes vonatkozó ténybeli és jogi elemet, mivel azt, hogy egy jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikkben felsorolt követelményeknek, nemcsak a szövege, hanem a háttere, valamint az érintett tárgyra vonatkozó

jogszabályok összessége alapján kell megítélni (lásd a Bíróság C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 310 Ami azt a kifogást illeti, miszerint a megtámadott határozat 3. cikkében szereplő kötelezettség indokolása hiányos, hangsúlyozni kell, hogy a megtámadott határozat (756) preambulumbekzdése fejt ki a jogi alapját a felperesekre rótt azon kötelezettségnek, hogy hat hónapon belül hivatalosan is töröljék a szóban forgó MIF-et, módosítsák a társulás hálózati szabályait, és helyezték hatályon kívül a MIF-re vonatkozó összes döntést. Ennek igazolása ugyanezen határozat (759) és (761) preambulumbekzdéséből következik, ahol az a felpereseknek címzett azon felszólítás következményeként jelenik meg, hogy fejezzék be az MSC tényleges minimálárának meghatározását.
- 311 Meg kell állapítani, hogy ez az indokolás összességében véve lehetővé tette, hogy a felperesek megismerjék a bizottsági felszólítások indokait, a Törvényszék pedig a jogszerűsége tekintetében felülvizsgálatot gyakorolhasson.
- 312 Kétségtelen, hogy a megtámadott határozatban nincs magyarázat a 3. cikkben előírt kötelezettség arányosságára, szemben a 4. és 5. cikkben előírt kötelezettségek arányosságával és a megtámadott határozat 7. cikkében előírt kényszerítő bírsággal.
- 313 Mivel azonban a társulás hálózati szabályainak módosítására és a MIF-re vonatkozó döntések hatályon kívül helyezésére vonatkozó kötelezettség a MIF jogszerűtlenségéről szóló megállapítás közvetlen következményének tekintendő, a Bizottság nem volt köteles azt pontosan megindokolni.
- 314 E következtetést nem kérdőjelezi meg az a felperesi érvelés sem, miszerint a Bizottság a múltban elismerte, hogy a MIF esetleg összeegyeztethető lehet az EK 81. cikkel, illetve elfogadta azt az elvet, hogy a MIF megfelelhessen az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt első feltételnek. Mivel ennek az érvelésnek nincs jelentősége a korrekciós intézkedés meghozatalát illetően, a Bizottság nem volt köteles azt megindokolni. Ezenkívül, amint a fenti 192. pontban is emlékeztettünk rá, a Visa által alkalmazott MIF-et egy módosító javaslat alapján mentesítették, amely szerint a MIF összegét a kereskedőknek nyújtott sajátos előnyök kapcsán a kibocsátó bankoknál felmerült költségekhez igazítják, amely díj különbözik a jelen ügybeli MIF-től.
- 315 Ezért el kell utasítani azt a kifogást, amely azon alapul, hogy a megtámadott határozat 3. cikkének indokolása hiányos.
- 316 Ami a megtámadott határozat 7. cikkében szereplő kényszerítő bírság indokolását illeti, hangsúlyozni kell, hogy ennek jogi alapját a megtámadott határozat (773) preambulumbekzdése fejt ki. Igazolása ugyanezen határozat (774) preambulumbekzdésében található, amelyben a Bizottság kimondja, hogy fennáll „annak komoly veszélye, hogy a MasterCard [fizetési szervezet] továbbra is alkalmazza a [MIF-et], vagy megkísérel olyan intézkedéseket hozni, amelyek valójában megkerülik a korrekciós intézkedést, elegendő ok annak feltételezésére, hogy kényszerítő bírságot kell kiszabni [a felperesekre] annak biztosítása érdekében, hogy a korrekciós intézkedésnek megfelelően járjanak el”.
- 317 Végül a kényszerítő bírság összegének kiszabására a megtámadott határozat (775) és (776) preambulumbekzdése ad magyarázatot. A Bizottság annak szükségességére hivatkozott, hogy „a kényszerítő bírságok összegét olyan mértékben kell meghatározni, hogy pénzügyi szempontból ésszerűbb legyen a vállalkozás számára a határozatban foglaltak teljesítése [...] minthogy előnyökre tegyen szert azáltal, hogy nem teljesíti a kötelezettségeit”. A Bizottság említette a MasterCard fizetési szervezet jelentős méretét is, valamint azt a korábbi kísérletet, hogy a MasterCard tőzsdei bevezetése révén el akarták kerülni a versenyjog alkalmazását. Ezen az alapon döntött úgy a Bizottság, hogy a kényszerítő bírság összegét az előző üzleti évben a MasterCard által elért átlagos napi forgalom 5%-át kitevő maximális összeg 70%-ában rögzíti.

- 318 Mivel ez az indokolás lehetővé tette, hogy a felperesek megismerjék a megtámadott határozat 7. cikkében szereplő kényszerítő bírság indokait, és a Törvényszék pedig a jogszerűsége tekintetében felülvizsgálatot gyakorolhasson, el kell utasítani azt a kifogást is, amely azon alapul, hogy a megtámadott határozat 7. cikkének indokolása hiányos.
- 319 E következtetést nem kérdőjelezi meg az egyik beavatkozó érvelés sem, amely azon alapul, hogy a 7. cikket az indokolás hiánya miatt kell megsemmisíteni, mivel a Bizottság e cikkben nem fejtette ki, hogy miért tekintette a MasterCardot önálló vállalkozásnak, azáltal hogy a forgalmán alapuló kényszerítő bírságot szabott ki, noha azt állította, hogy vállalkozások társulása által hozott döntést szankcionál.
- 320 Hangsúlyozni kell, hogy az 1/2003 rendelet 24. cikke (1) bekezdésének a) pontja kifejezetten utal arra a lehetőségre, hogy a vállalkozások társulásaira kényszerítő bírságot lehet kiszabni.
- 321 Miután a MasterCard International és a MasterCard Europe a MasterCard teljes körűen konszolidált leányvállalatai, úgy kell tekinteni, hogy a Bizottság azzal, hogy az utóbbi forgalmát vette figyelembe, csak az 1/2003 rendelet 24. cikke (1) bekezdésének a) pontját alkalmazta a jelen ügy körülményeire. Következésképpen nem volt köteles ezzel kapcsolatban külön magyarázattal szolgálni.
- 322 A jogalap második részében a felperesek vitatják a megtámadott határozat 3. cikkében előírt korrekciós intézkedés arányosságát.
- 323 Emlékeztetni kell arra, hogy az arányosság elve az uniós jog alapelvéként azt követeli meg, hogy az intézmények aktusai ne haladják meg a szóban forgó szabályozás által kitűzött, jogos cél elérésére alkalmas és ahhoz szükséges mértéket, így amennyiben több alkalmas intézkedés kínálkozik, a kevésbé kényszerítő intézkedéshez kell folyamodni, és az okozott hátrányok a kitűzött célokhoz képest nem lehetnek aránytalanul nagyok (a Bíróság C-180/96. sz., Egyesült Királyság kontra Bizottság ügyben 1998. május 5-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-2265. o.] 96. pontja és a C-189/01. sz., Jippes és társai ügyben 2001. július 12-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-5689. o.] 81. pontja).
- 324 Különösen a vitatott korrekciós intézkedés arányosságát illetően emlékeztetni kell arra, hogy az 1/2003 rendelet 7. cikke kifejezetten megállapítja, hogy a hatálya alá tartozó helyzetekben az arányosság elve alkalmazásának mekkora a terjedelme. E rendelkezés értelmében ugyanis a Bizottság az érintett vállalkozások számára az elkövetett jogsértéssel arányos, a jogsértés tényleges megszüntetéséhez szükséges mértékű, szerkezeti vagy magatartásra vonatkozó korrekciós intézkedéseket írhat elő (a Bíróság C-441/07. P. sz., Bizottság kontra Alrosa ügyben 2010. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 2010., I-5949. o.] 39. pontja).
- 325 A jelen esetben a MIF hivatalos eltörlésére, a társulás hálózati szabályainak módosítására és a MIF-re vonatkozó összes döntés hatályon kívül helyezésére vonatkozó kötelezettség, amely a megtámadott határozatban szerepel, annak a megállapításnak a közvetlen következménye, hogy az említett MIF jogsértő. Jellege szerint tehát nem aránytalan, hiszen csak a jogsértés megszüntetését biztosítja.
- 326 E következtetést nem kérdőjelezi meg az a felperesi érvelés sem, amely azon alapul, hogy mivel a Bizottság elismeri, hogy a MIF esetleg megfelelhet az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt követelményeknek, aránytalan az a korrekciós intézkedés, amely a MIF eltörlésére vagy mértékének 0%-ra csökkentésére kötelez, mivel inkább azt a számítási módszert kellene meghatároznia, amely összeegyeztethető az EK 81. cikkel.
- 327 Meg kell állapítani, hogy az ilyen érvelés téves okfejtésen alapul. Ugyanis az EK 81. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek betartásának bizonyítása keretében a felperesek feladata, hogy a MIF meghatározása kapcsán olyan módszert javasoljanak, amely adott esetben a MIF-et összeegyeztethetővé teszi e rendelkezéssel. Ilyen bizonyítás hiányában a Bizottság feladata az, hogy biztosítsa az általa jogszerűen megállapított, EK 81. cikkbe ütköző jogsértés megszüntetését.

- 328 A felperesek azt is állítják, hogy a hat hónapos határidő szintén aránytalan. Arra a körülményre hivatkoznak, hogy a Visa a Visa II határozatban „csaknem öt évet kapott arra, hogy sokkal kevésbé gyökeres változást vezessen be, és semmilyen végrehajtási intézkedést nem alkalmaztak vele szemben”.
- 329 Amint a fenti 192. és 314. pontban hangsúlyoztuk, a Visa II határozatot olyan tényállási helyzetben hozták, amely nem hasonlítható össze a megtámadott határozat alapjául szolgáló helyzettel. Mindenesetre a jogsértés elkövetője számára a jogsértés megszüntetésére megszabott határidőt nem lehet érdemben összevetni azzal az időszakkal, amely tekintetében a Bizottság felmentést adott.
- 330 A hat hónapos határidő kapcsán a felperesek nem hivatkoztak olyan körülményre, amely arra enged következtetni, hogy e határidőn belül különösen nehéz lenne számukra a korrekciós intézkedés betartása. Egyebekben hangsúlyozni kell, hogy a megtámadott határozat 6. cikke lehetőséget biztosított számukra, hogy kérhessék a Bizottságtól e határidő meghosszabbítását.
- 331 Ezért a jogalap második részét, ebből következően pedig a jogalapot teljes egészében el kell utasítani.
- 332 Az előzőek összességére tekintettel a jelen keresetben előterjesztett valamennyi kérelmet el kell utasítani.

A költségekről

- 333 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 334 Mivel a felperesek pervesztesek lettek, a Bizottság kérelmének megfelelően őket kell kötelezni a költségek viselésére. Mivel a BRC és a EuroCommerce e tekintetben nem terjesztett elő kérelmet, maguk viselik saját költségeiket.
- 335 Mivel a Bizottság nem kérte, hogy a Törvényszék a Banco Santandert, az HSBC-t, a Bank of Scotland-et, az RBS-t, a Lloyds TSB-t és az MBNA-t kötelezze a beavatkozásukkal kapcsolatban felmerült költségek viselésére, e beavatkozók csak saját költségeiket viselik.
- 336 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-ának első bekezdése alapján az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket. Következésképpen az Egyesült Királyság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (hetedik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Törvényszék a keresetet elutasítja.**
- 2) **A MasterCard, Inc., a MasterCard International, Inc. és a MasterCard Europe viseli saját költségeit, valamint az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket.**
- 3) **Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága viseli saját költségeit.**
- 4) **A British Retail Consortium és a EuroCommerce AISBL viseli saját költségeit.**
- 5) **A Banco Santander, SA, a Royal Bank of Scotland plc, az HSBC Bank plc, a Bank of Scotland plc, a Lloyds TSB Bank plc és az MBNA Europe Bank Ltd viseli saját költségeit.**

Dittrich

Wiszniewska-Białecka

Prek

Kihirdetve Luxembourgban, a 2012. május 24-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita alapját képező tényállás	
I – A felperesek	2
II – A megtámadott határozat alapját képező közigazgatási eljárás	3
A megtámadott határozat	3
I – A bankkártyák és bankközi díjak négyoldalú rendszere	4
II – Az érintett piac meghatározása	4
III – Az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása	5
A – Vállalkozások társulása által hozott döntés	5
B – Versenykorlátozás	5
C – Arról, hogy esetleg objektíve szükséges-e a MIF a MasterCard rendszer működéséhez	6
IV – Az EK 81. cikk (3) bekezdésének alkalmazása	7
V – Rendelkező rész	7
Eljárás	8
A felek kérelmei	9
A jogkérdésről	9
I – A pervezető intézkedések iránt benyújtott felperesi kérelemről	9
II – A felek beadványaihoz csatolt egyes mellékletek tartalmának elfogadhatóságáról	10
III – Az ügy érdeméről	11
A – A megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelemről	11
1. Az első jogalapról, amely az EK 81. cikk (1) bekezdésének a Bizottság általi megsértésén alapul, amennyiben utóbbi tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a MIF megállapítása versenykorlátozást valósított meg	11
a) A jogalap azon részéről, amely a MIF objektív szükségességének téves megítélésén alapul	12
A jogi szempontból téves kritériumok alkalmazására alapított kifogásról	13
A MIF objektív szükségességének téves vizsgálatán alapuló kifogásról	14
– A MIF mint diszpozitív tranzakciós elszámolási szabály objektív szükségességéről	14

– A MIF mint a kibocsátó bankokhoz történő pénztovábbítási mechanizmus objektív szükségességéről.....	15
b) A jogalap azon részéről, amely a MIF versenyre gyakorolt hatásainak elemzésében fellelhető értékelési hibákon alapul.....	17
A verseny működésének MIF nélküli vizsgálatára vonatkozó kifogásokról	18
A termékpiac vizsgálatára vonatkozó kifogásokról	24
A közigazgatási eljárásban előterjesztett gazdasági bizonyítékok vizsgálatára vonatkozó kifogásról	26
A megtámadott határozat indokolására alapított kifogásról	27
2. Az EK 81. cikk (3) bekezdésének megsértésére alapított második jogalapról	27
3. A harmadik jogalapról, amely azon alapul, hogy a Bizottság – mivel a MasterCard fizetési szervezetet tévesen minősítette vállalkozások társulásának – megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését	33
4. A negyedik jogalapról, amely azon alapul, hogy a megtámadott határozat eljárási és ténybeli hibák miatt jogsértő	37
a) A jogalap első részéről, amely a felperesek védelemhez való jogának megsértésén alapul	37
Az első kifogásról, amely azon alapul, hogy a Bizottság helytelenül járt el, amikor a tényállást közlő levélhez folyamodott.....	37
A második kifogásról, amely azon alapul, hogy nem egyértelmű a tényállást közlő levél.....	39
A harmadik kifogásról, amely azon alapul, hogy új elemek vannak a megtámadott határozatban	40
A negyedik kifogásról, amely azon alapul, hogy nem tájékoztatták kellőképpen az egyes nemzeti versenyhatóságokat	41
b) A jogalap második részéről, amely a ténybeli hibák fennállásán alapul	41
B – A megtámadott határozat 3., 4., 5. és 7. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről	42
A költségekről.....	45